

FUNDACIÓ

JOSEP IRLA

ANÀLISI ECONÒMICA DEL PROCÉS D'INDEPENDÈNCIA DE CATALUNYA

ANÀLISI ECONÒMICA DEL PROCÉS D'INDEPENDÈNCIA DE CATALUNYA

Aquest estudi es va presentar el 23 de maig de 2013,
dins del cicle «Debats de la Conferència Nacional per la República Catalana»
organitzats a Barcelona per la Fundació Josep Irla
com a treball previ a la Conferència Nacional per la República Catalana
convocada per Esquerra Republicana pel 6 i 7 de juliol de 2013 a l'Hospitalet de Llobregat

ANÀLISI ECONÒMICA DEL PROCÉS D'INDEPENDÈNCIA DE CATALUNYA

MAIG 2013

ANÀLISI ECONÒMICA DEL PROCÉS D'INDEPENDÈNCIA DE CATALUNYA

Núria Bosch

Catedràtica d'economia pública a la Universitat de Barcelona

SUMARI

	INTRODUCCIÓ	11
1	CONJUNTURES ECONÒMIQUES PER ABORDAR EL PROCÉS D'INDEPENDÈNCIA	15
1	AVALUACIÓ DEL PODER TRIBUTARI I DELS RESULTATS DEL MODEL DE FINANÇAMENT DE LA GENERALITAT	15
2	BALANÇA FISCAL DE CATALUNYA AMB EL SECTOR PÚBLIC CENTRAL	25
3	LES RELACIONS COMERCIALS DE CATALUNYA	36
4	ELS FLUXOS DE CAPITAL ENTRE CATALUNYA I LA RESTA DEL MÓN	43
2	MARC FISCAL, PRESSUPOSTARI I PATRIMONIAL DEL NOU ESTAT	51
1	FLUXOS ECONÒMICS	51
2	SEGREGACIÓ D'ACTIUS I PASSIUS ECONÒMICS	72

3	EL MERCAT DEL NOU ESTAT CATALÀ	83
1	DIMENSIÓ DELS ESTATS I COMPETITIVITAT	83
2	EL NOU ESTAT CATALÀ I LA UE	84
	BIBLIOGRAFIA	89
	ANNEX I <i>LES IMPLICACIONS EN POLÍTICA EXTERIOR DE I PER UNA ESCÒCIA INDEPENDENT.</i> DICTAMEN DEL PROFESSOR GRAHAM AVERY	93
	ANNEX II QUADRES SOBRE LA INVERSIÓ ESTRANGERA A CATALUNYA I SOBRE LA INVERSIÓ A L'ESTRANGER DE CATALUNYA (2000–2011)	99

INTRODUCCIÓ

Catalunya està vivint un moment històric. Després de 300 anys de submissió s'obre un procés que pot conduir a l'alliberament de la nació catalana i a la construcció d'un nou estat europeu.

Aquest treball analitza els punts clau que s'han de tenir en compte des d'un punt de vista econòmic per dur a terme aquest procés, la seva viabilitat i les potencialitats i avantatges comparatives que pot tenir Catalunya com a estat independent. També té l'objectiu de desfer malentesos i afirmacions falses que es fan des de les posicions contràries al procés d'independència. És un document divulgatiu, però que es realitza i es fonamenta en el més estricte rigor acadèmic per donar-li la màxima solvència.

El treball s'estructura en tres grans apartats. El primer analitza aspectes essencials de la conjuntura econòmica actual de Catalunya: les competències fiscals que avui té la Generalitat i el seu finançament; la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central –estimacions, resultats, determinants i comparació amb altres territoris; la balança comercial i els possibles efectes de la independència sobre el saldo comercial; i els fluxos de capital entre Catalunya i la resta del món.

La segona part examina el marc fiscal, pressupostari i patrimonial del nou Estat català. Quins seran els ingressos i les despeses addicionals que tindrà l'Estat català, el guany fiscal que tindrà Catalunya i el seu impacte econòmic. Aquesta part és rellevant per demostrar la viabilitat de Catalunya com a estat, com pot millorar i incrementar, en general, el nivell dels serveis públics i, en particular, els de l'estat del benestar. També en aquesta part s'analitza el repartiment dels actius i dels passius que ha de tenir lloc entre l'Estat espanyol i l'Estat català. I es constata com Catalunya no naixerà amb un deute elevat, sinó que tindrà una situació econòmica molt més solvent que la de l'actual Estat espanyol.

Finalment, la tercera part fa referència al mercat del nou Estat català. S'argumenta com la teoria econòmica i l'evidència empírica demostren que els estats petits poden ser tant o més competitius que els grans, i que raons pràctiques fan creure que Catalunya com estat naixerà integrada a la UE i a l'euro.

1

CONJUNTURES ECONÒMIQUES PER ABORDAR EL PROCÉS D'INDEPENDÈNCIA

1. Avaluació del poder tributari i dels resultats del model de finançament de la Generalitat

L'actual model de finançament de la Generalitat de Catalunya es va aprovar el 18 de desembre de 2009, mitjançant la Llei 22/2009 i la Llei Orgànica 3/2009, que adapta la LOFCA al model.

Si bé aquest model deriva de l'Estatut d'Autonomia de 2006, no és específic per a Catalunya, sinó que s'aplica sobre totes les Comunitats Autònomes de règim comú, és a dir, totes menys les forals. La generalització del model de finançament va desvirtuar el contingut de l'Estatut, essent el resultat un model complex, amb defectes i amb uns resultats dolents per a Catalunya, que la falta de lleialtat institucional del Govern espanyol encara els agreuja.

Seguidament s'exposa el poder tributari que atorga aquest model a la Generalitat que, com es veurà, és molt restringit, i s'analitzen els seus resultats gens satisfactoris per al nostre país.

1.1. Poder tributari¹

L'acord de finançament de 2009 amplia els percentatges amb què les Comunitats Autònomes participen en els tributs estatals i augmenta la capacitat normativa dels governs autonòmics sobre aquests tributs.

¹ Aquesta secció reproduceix part del treball fet per Bassols, Bosch, Vilalta (2010).

Els ingressos tributaris de les Comunitats Autònomes es poden classificar en dos grups: a) el format pels tributs que el seu rendiment està cedit totalment a les Comunitats Autònomes; i b) l'integrat pels tributs que el seu rendiment se cedeix parcialment.

Les Comunitats Autònomes tenen cedit els 100% del rendiment dels següents tributs:

- Impost sobre el patrimoni.
- Impost sobre successions i donacions.
- Impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats.
- Tributs sobre els joc.
- Impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs.
- Impost especial sobre determinats mitjans de transport.
- Impost sobre l'electricitat.

Les Comunitats Autònomes disposen de certa capacitat normativa sobre la totalitat d'aquests tributs excepte en l'impost especial sobre l'electricitat. En la taula 1 es mostren els elements de cada tribut cedit totalment sobre els quals les Comunitats Autònomes poden prendre decisions.

La Llei 22/2009 estableix l'abast de la cessió i els punts de connexió de cadascun dels tributs cedits totalment. Aquests punts de connexió són els que determinen a quina Comunitat Autònoma correspon el rendiment de cada tribut. En general es pot afirmar que els punts de connexió són pràcticament els mateixos que els vigents fins el 2008.² Per exemple, en el cas dels impostos relacionats amb les transmissions immobiliàries, el criteri que s'utilitza per determinar el rendiment que li correspon a cada Comunitat Autònoma –punt de connexió– és el del lloc on radica l'immoble, i en el cas dels impostos personals, el criteri és el de la residència habitual del subjecte passiu.

Els tributs cedits totalment són gestionats per les pròpies Comunitats Autònomes amb l'excepció de l'impost sobre mitjans de transport, l'impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs i l'impost especial sobre l'electricitat.³

2 En el cas de l'impost de successions s'ha ampliat d'un a cinc anys el període de permanència de la persona física a la Comunitat Autònoma.

3 Ateses les particularitats de la seva gestió, l'Agència Estatal Tributària recapta tot l'impost i distribueix la totalitat del seu rendiment a les Comunitats Autònomes en funció del percentatge relatiu de consum net d'energia elèctrica.

En el cas de Catalunya, els impostos cedits totalment són gestionats per l'Agència Tributària de Catalunya tal com preveu l'Estatut, i que va començar a funcionar l'1 de gener de 2008.

Pel que fa als tributs cedits parcialment, els percentatges de participació i els impostos són els següents:

- 50% de l'IRPF.
- 50% de l'IVA.
- 58% dels impostos especials en fase de fabricació sobre alcohols, tabac i hidrocarburs.

El model de finançament de 2009 amplia aquests percentatges de cessió de manera notable, ja que en l'anterior eren d'un 33% pel que fa a l'IRPF, d'un 35% pel que fa a l'IVA i d'un 40% pel que fa als impostos especials.

Taula 1. Competències de la Generalitat sobre els tributs cedits totalment

Impost	% rendiment	Capacitat normativa	Gestió
Patrimoni	100%	<ul style="list-style-type: none"> – Mínim exempt – Tipus de gravamen – Deduccions i bonificacions de la quota 	ATC
Successions i donacions	100%	<ul style="list-style-type: none"> – Reduccions de la base imposable – Tarifa – Quanties i coeficient de patrimoni preexistent – Deduccions i bonificacions de la quota 	ATC
Transmissions patrimonials	100%	<ul style="list-style-type: none"> – Tipus de gravamen sobre: <ul style="list-style-type: none"> · Concessions administratives · Transmissions de béns mobles i immobles · Constitució i cessió de drets reals, excepte drets reals de garantia · Arrendament de béns mobles i immobles · Deduccions i bonificacions de la quota sobre els actes dels quals es disposa de capacitat sobre el tipus de gravamen 	ATC
Actes jurídics documentats	100%	<ul style="list-style-type: none"> – Tipus de gravamen dels documents notariais · Deduccions i bonificacions de la quota sobre els documents dels quals es disposa de capacitat sobre el tipus de gravamen 	ATC

Tributs sobre el joc	100%	<ul style="list-style-type: none"> – Exempcions – Base imposable – Tipus de gravamen i quotes – Bonificacions – Mèritament – Aplicació dels tributs 	ATC
Determinats mitjans de transport	100%	– Increment dels tipus de gravamen estatals fins un 15%	AEAT
Vendes minoristes de determinats hidrocarburs	100%	– Tipus de gravamen dintre unes bandes	AEAT
Impost sobre l'electricitat	100%	– Inexistent	AEAT

ATC: Agència Tributària de Catalunya | AEAT: Agència Estatal d'Administració Tributària

El càlcul del rendiment que correspon a cada Comunitat Autònoma en relació a aquestes figures tributàries es fa de la manera següent:

- Per a l'IRPF s'assigna a les Comunitats Autònomes el 50% del rendiment de l'impost declarat pels contribuents que tenen la residència habitual en el territori de la Comunitat Autònoma.
- Per als impostos indirectes l'assignació del rendiment que correspon a cada Comunitat Autònoma es realitza a través d'indicadors, donat que la recaptació en el territori no és un indicador dels impostos pagats pels seus residents, en la mesura que es tracta d'impostos fàcilment traslladables. Els indicadors utilitzats són els següents:
 - a) Per a l'IVA, la distribució del 50% de la recaptació total a les Comunitats Autònomes es realitza en funció del percentatge de consum de la Comunitat Autònoma respecte al consum total.⁴
 - b) Pels impostos especials sobre hidrocarburs, tabac i alcohols, la distribució del 58% de la recaptació total entre les Comunitats Autònomes es fa utilitzant els següents criteris:
 - i. Per l'impost sobre hidrocarburs: la distribució es fa en funció del percentatge de vendes de gasolines, gasoils i fueloils ponderat pels corresponents tipus impositius de la Comunitat Autònoma respecte al total.

⁴ Les dades utilitzades són les proporcionades per l'Institut Nacional d'Estadística.

- ii. Per l'impost sobre tabac: la distribució es fa en funció del percentatge de les vendes en les explotacions de tabac ponderades pels corresponents tipus impositius de la Comunitat Autònoma respecte al total.
- iii. Pels impostos sobre alcohols: la distribució es fa en funció del percentatge de consum d'alcohols de la Comunitat Autònoma respecte al total.

Quant a la capacitat normativa dels governs autonòmics sobre els tributs cedits parcialment, la Llei 22/2009 fa referència al tram autonòmic de l'IRPF, ampliant-ne els elements sobre els quals les Comunitats Autònomes poden incidir-hi. Aquesta ampliació es concreta en el mínim personal i familiar i en l'escala de gravamen de la base general. En aquest cas s'elimina la limitació que existia en el model anterior, que obligava als governs autonòmics a mantenir el mateix nombre de trams que l'escala estatal.

Les taules 1 i 2 recullen els elements sobre els quals els governs autonòmics poden prendre decisions sobre aquesta figura tributària.

Taula 2. Competències de la Generalitat sobre els tributs cedits parcialment

Impost	% rendiment	Capacitat normativa	Gestió
IRPF	50%	<ul style="list-style-type: none"> – Capacitat sobre el tram autonòmic: – Mínim personal i familiar amb una banda del +/- 10% – Tarifa mantenint una estructura progressiva – Deduccions a la quota per: <ul style="list-style-type: none"> · Circumstàncies personals i familiars · Inversions no empresarials per aplicació de renda · Subversions i ajuts públics rebuts de la Comunitat Autònoma (excepte les que afecten al desenvolupament d'activitats econòmiques o a les rendes que s'integren a la base de l'estalvi) – Augments o disminucions en els percentatges de deducció de l'habitatge habitual 	AEAT
IVA	50%	Inexistent	AEAT
Impostos especials	58%	Inexistent	AEAT

AEAT: Agència Estatal d'Administració Tributària.

La Llei 22/2009 determina alguns aspectes de l'IRPF sobre els quals les Comunitats Autònomes no poden regular: els tipus de gravamen de la base de l'estalvi; les deduccions a la quota establertes per l'Estat; els pagaments a compte de l'impost; i els conceptes i les situacions personals i familiars de cadascun dels mínims personal i familiar.

Pel que fa a l'IVA, en l'acord de finançament s'explicita que el govern de l'Estat iniciarà els procediments necessaris davant la UE perquè les Comunitats Autònomes tinguin capacitat normativa sobre la fase minorista de l'IVA, la qual cosa fins el moment no ha tingut lloc.

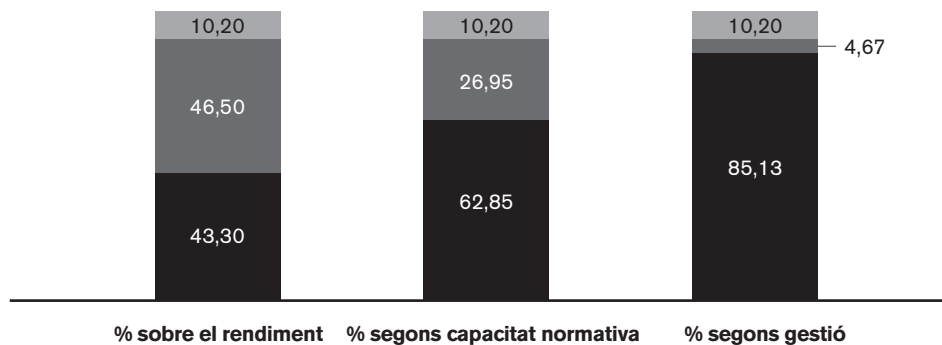
Tots aquests impostos són gestionats per l'Agència Estatal d'Administració Tributària, la qual transfereix a les Comunitats Autònomes el rendiment de l'impost que li correspon. Es transfereix a les Comunitats Autònomes la previsió de recaptació de cadascun dels impostos i un cop finalitzat l'exercici i conegudes les xifres recaptades, es procedeix a una liquidació.

Pel que fa a Catalunya, l'Estatut preveu que la gestió d'aquests impostos es faci de forma consorciada entre l'Agència Tributària de Catalunya i l'Agència Estatal. No obstant, fins el moment no s'ha constituït aquest consorci per les dificultats que hi posa el Govern espanyol.

De la descripció feta sobre el poder tributari de la Generalitat, es pot constatar que la capacitat normativa sobre els tributs cedits es limitada, igual que la capacitat de gestionar-los, que és inexistent en relació als grans impostos. Aquest fet li crea una gran dependència del Govern espanyol, ja que aquest li ha de transferir tots els recursos que gestiona l'Agència Estatal d'Administració Tributària.

Aquesta dependència queda en evidència en el gràfic 1, que reflexa com es distribueixen els ingressos impositius recaptats a Catalunya per nivells de govern en funció d'on va el rendiment, de les competències normatives sobre els impostos i de qui en fa la gestió. Es constata que el 2011 el 46,50% de la recaptació impositiva de Catalunya va correspondre a la Generalitat, però només té capacitat normativa sobre el 26,95% del que es recapta a Catalunya i tan sols en gestiona el 4,67%.

Gràfic 1. Distribució dels ingressos impositius per nivells de govern a Catalunya, 2011*

● Estat ● Generalitat ● Governos locals

*Les dades corresponen a recaptació.

Font: Generalitat de Catalunya i Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

1.2. Resultats del model de finançament autonòmic⁵

El quadre 1 reflecteix els recursos per capita –indexats sobre la mitjana– proporcionats pel sistema de finançament des de 2002 fins el 2010, últim any de què es disposa de dades liquidades. Es constata com els resultats proporcionats són molt diferents entre les autonomies. El coeficient de desviació estàndard oscil·la entre el 14,58 al 8,97. El model de finançament aprovat el 2009 va reduir una mica la dispersió, però es veu que el 2010, segon any d'aplicació d'aquest, torna a pujar, essent la desviació estàndard de l'11,59.

Amb el model de finançament de 2001, Catalunya sempre es va situar per sota la mitjana, arribant a estar sis punts per sota el 2006 i el 2007. Amb el model aprovat el 2009, el primer any d'aplicació, Catalunya supera lleugerament la mitjana en recursos per habitant, amb un índex de 102, però el 2010, torna a col·locar-se lleugerament per sota la mitjana, amb un índex de 99.

5 Veure Bosch (2012) per una explicació detallada del funcionament i resultats del model.

Quadre 1. Evolució dels recursos proporcionats pel finançament autonòmic*
(en índex sobre la mitjana segons població de dret)

	Recursos del model de 2001							Recursos del model de 2009	
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Extremadura	120	123	123	124	125	126	124	112	119
Cantàbria	120	116	116	118	117	117	117	118	123
Castella i Lleó	114	118	118	119	119	120	120	112	117
La Rioja	114	119	119	117	117	117	118	111	118
Aragó	111	115	115	114	116	115	115	110	113
Astúries	110	113	113	114	113	115	117	109	113
Galícia	111	112	113	114	114	115	115	107	112
Castella-la Manxa	106	110	109	110	109	109	106	102	104
Andalusia	101	101	101	101	102	102	100	92	95
Catalunya	99	96	96	95	94	94	96	102	99
Canàries	100	97	96	95	96	97	94	87	87
Múrcia	88	92	91	91	91	91	89	94	93
Madrid	90	87	87	88	89	89	93	102	94
País Valencià	90	91	91	91	90	89	87	93	94
Illes Balears	83	85	85	83	81	79	77	99	100
Desviació estàndard	11,92	12,81	12,95	13,41	13,71	14,26	14,58	8,97	11,59
Ratio max/min	1,45	1,45	1,45	1,49	1,54	1,59	1,61	1,28	1,22

*El càlcul s'ha fet amb competències homogènies.

Font: Ministeri d'Hisenda i elaboració pròpia.

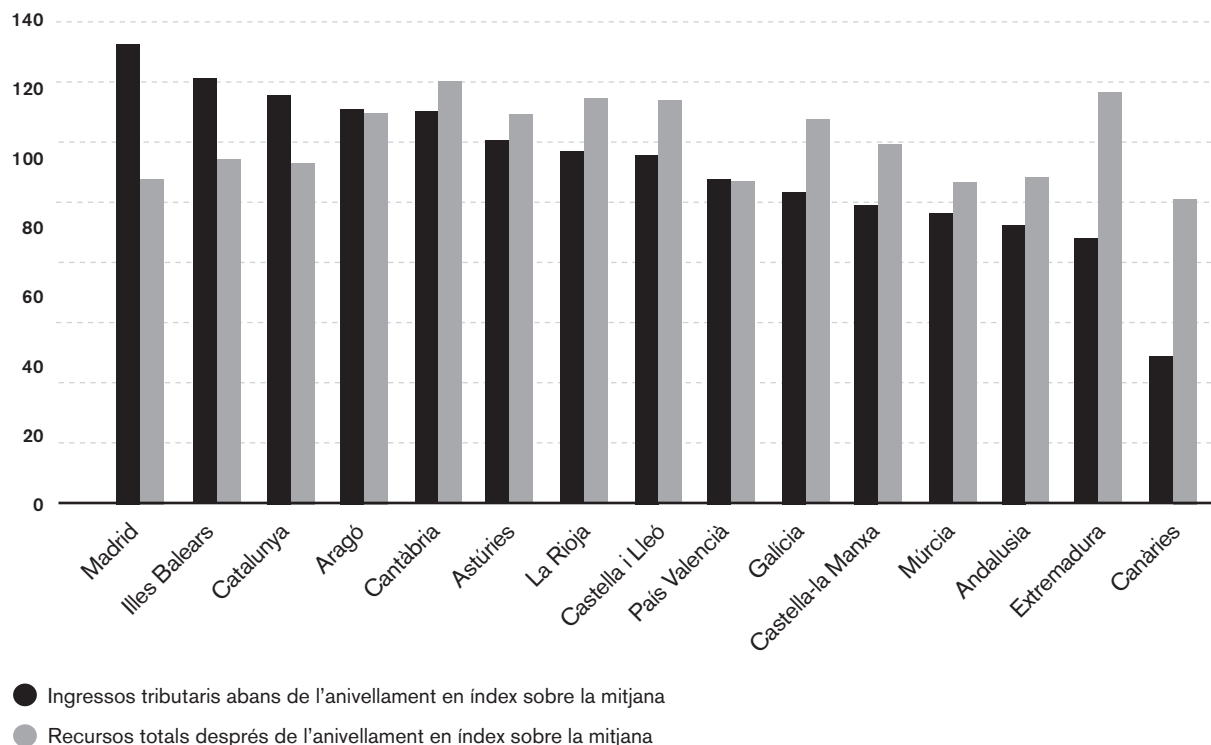
Quadre 2. Compliment del principi d'ordinalitat, 2010

	Ingressos tributaris (*)		Recursos totals (**)	
	Índex població de dret (A)	Ordre (B)	Índex població de dret (C)	Ordre (D)
Madrid	133,3	1	94,4	12
Illes Balears	122,9	2	99,8	9
Catalunya	118,5	3	98,9	10
Aragó	114,8	4	113,4	5
Cantàbria	114,0	5	122,8	1
Astúries	105,2	6	112,9	6
La Rioja	102,3	7	117,6	3
Castella i Lleó	101,2	8	117,1	4
País Valencià	93,9	9	93,5	13
Galícia	90,5	10	111,6	7
Castella-la Manxa	86,6	11	104,4	8
Múrcia	84,0	12	93,1	14
Andalusia	81,0	13	94,5	11
Extremadura	76,4	14	119,4	2
Canàries	42,1	15	88,6	15
Total	100,0		100,0	
Coefficient de correlació columnes B i D				0,19

*En termes normatius. ** Amb homogeneïtzació competencial.

Font: Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya i elaboració pròpia.

Gràfic 2. Compliment del principi d'ordinalitat, 2010

Font: Quadre 2.

Tanmateix, es constata que el funcionament del model no compleix l'anomenat principi d'ordinalitat, segons el qual l'ordre en els recursos per habitant de les autonomies abans de l'anivellament és a dir, abans que actuïn els mecanismes de solidaritat i redistribució hauria de ser el mateix que l'existent després de l'anivellament. El quadre 2 i el gràfic 2 mostren aquest fet. La columna A ordena les Comunitats Autònomes de majors a menors ingressos tributaris, expressats en índex sobre la mitjana, abans de l'anivellament. La columna B expressa l'ordre. Per la seva banda, la columna C mostra els recursos totals un cop actuat l'anivellament, i la D estableix l'ordre en què queden les diferents autonomies. A simple vista es pot comprovar com l'ordre en què queden no és el mateix que el que tenien a l'inici. L'índex de correlació entre la columna B i la D és només del 0,19.

En concret, Catalunya, que per la seva capacitat fiscal ocupa la tercera posició abans de la redistribució que aplica el model, després d'aquesta es situa a la desena posició. Dit d'una altra manera, pels seus recursos Catalunya se situa un 18,5% per damunt de la mitjana, però els mecanismes de solidaritat la fan baixar fins a situar-se un 1,1% per sota la mitjana. Per tant, es pot concloure que són uns mecanismes que comporten una redistribució excessiva.

2. Balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central

2.1. Estimacions

L'actuació fiscal del sector públic central origina fluxos fiscals entre els territoris, en la mesura que els impostos i les despeses públiques es distribueixen territorialment d'acord amb criteris diferents. En aquest sentit, les balances fiscals mesuren l'efecte redistributiu entre territoris de la política fiscal que fa el Govern central. La diferència entre els beneficis que els ciutadans d'un territori reben del sector públic central mitjançant la despesa i les seves aportacions a través dels impostos, determina la magnitud i el signe del saldo de la seva balança fiscal.

Així doncs, la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central s'obté per la diferència entre la despesa que el sector públic central realitza en aquesta comunitat i el volum d'ingressos detrets de Catalunya per finançar el conjunt de la despesa pública central. És a dir, és la diferència entre les despeses que el sector públic central destina a Catalunya i els impostos i altres ingressos aportats des de Catalunya al sector públic central.

Quan en un territori els recursos detrets superen a les despeses que afluïxen als seus ciutadans, el signe del saldo dels fluxos fiscals originats pel govern central en aquest territori és negatiu, és a dir, hi ha una sortida neta de recursos fiscals –dèficit fiscal– i, en el cas contrari, existeix un superàvit fiscal.

El coneixement de las balances fiscals dels diferents territoris que conformen un estat és extremadament útil. En primer lloc, perquè els ciutadans tenen dret a conèixer si el territori on resideixen és beneficiari o aportador net cap a la resta de territoris i en quin grau. La majoria de països descentralitzats –entre ells, els EUA, Canadà, Austràlia i la pròpia UE– calculen anualment els saldos fiscals amb el govern federal. Aquestes xifres es publiquen i estan disponibles per al conjunt de la població, el que és pot interpretar com un símptoma de transparència i maduresa democràtiques. La transparència contribueix a racionalitzar i objectivar el debat; l'obscurantisme, per contra, no evita la polèmica i la confrontació, sinó que fa que aquestes es fonamentin abans en els tòpics, els prejudicis i l'explotació del greuge i del ressentiment, que no pas en el coneixement veraç de la realitat. De la mateixa manera, permet saber com gasta l'estat territorialment i conèixer la capacitat redistributiva, estabilitzadora i asseguradora del pressupost del govern central.

Pel que fa al càlcul de les balances fiscals, acadèmicament hi ha avalades dues grans metodologies: l'enfocament del flux del benefici i l'enfocament del flux monetari.⁶ El primer mètode imputa els ingressos al territori on resideixen les persones que finalment suporten la càrrega. Per exemple, increments d'impostos sobre les empreses, com ara l'IVA, es poden traduir en increments dels preus dels seus productes, la qual cosa suposa que la incidència efectiva de l'impost recauria sobre els consumidors finals dels dits productes. Aquest efecte és rellevant quan els consumidors i les empreses resideixen en autonomies diferents.

En canvi, l'enfocament del flux monetari imputa els ingressos al territori on es localitza la capacitat econòmica sotmesa a gravamen, és a dir, on es localitza l'objecte imposable, independentment d'on resideixen les persones que finalment suporten la càrrega impositiva. Per exemple, l'impost de societats pagat per una empresa que té el seu domicili fiscal a Madrid i, per tant, l'impost es recapta a Madrid, però la factoria on produeix es situa a Catalunya, segons aquest sistema s'imputa a Catalunya, que és on es localitza l'objecte imposable.

En relació a la despesa, l'enfocament del flux del benefici assigna la despesa al territori on resideix el beneficiari, independentment d'on es produeix el servei públic o es fa la inversió. Per la seva part, l'enfocament del flux monetari atribueix la despesa al territori en què aquesta es materialitza independentment del lloc geogràfic on s'ubiquin els beneficiaris finals d'aquesta decisió. Per tant, la despesa s'imputa on es localitza el personal, la utilització de béns corrents i serveis, la percepció de les transferències i la realització de les inversions.

En l'enfocament del flux del benefici és necessari establir hipòtesis sobre l'àmbit dels beneficiaris i sobre la quantificació dels beneficis que els béns i serveis els proporcionen, la qual cosa el fa complex i molt sensible a petits canvis en les hipòtesis establertes. El flux monetari esdevé relativament senzill de càlcul si es disposa d'una comptabilitat pública territorialitzada, la qual cosa succeeix en el cas de l'Estat espanyol. Per aquesta raó el grup d'experts que va calcular la balança per a la Generalitat de Catalunya creu que s'ha de posar més èmfasi en la balança resultant del flux monetari.⁷

També cal dir que l'enfocament del flux del benefici és més correcte per analitzar l'acció del sector públic en termes redistributius i d'equitat. En canvi, l'enfocament del flux monetari és més adequat per analitzar la influència que té el sector públic sobre el creixement econòmic d'un territori i, alhora, per analitzar quin seria el resultat fiscal que experimentaria un territori si esdevingués independent.

L'enfocament del flux monetari és el que ens indica amb més claredat els ingressos fiscals que es generen a Catalunya donat el nivell de la seva renda, riquesa o consum, independentment de qui finalment suporta la càrrega impositiva o on té lloc la recaptació dels impostos, que depèn de l'organització de l'administració

6 Veure Bosch, Espasa i Solé-Ollé (2010) per a una anàlisi metodològica del càlcul de les balances fiscals.

7 Veure Generalitat de Catalunya (2012), pàg. 5.

tributaria. És l'enfocament que ens diu els ingressos fiscals que generaria Catalunya si fos un Estat independent. Pel cantó de les despeses, el criteri del flux monetari també és el que ens convé per calcular els resultats fiscals que ens proporcionaria la independència, doncs l'enfocament del flux del benefici comptabilitza unes despeses públiques que no es realitzen a Catalunya, sinó que es fan fora del seu territori, com ara la del funcionament de l'administració central a Madrid o la Casa del Rei o el Museu del Prado, i que si fóssim independents ja no hauríem de contribuir amb els nostres impostos al seu finançament. Tots aquests diners que ara aportem per aquesta finalitat es quedarien a Catalunya. I això només ens ho diu el mètode del flux monetari, que no té en compte les esmentades despeses.

Finalment, una darrera qüestió metodològica: els saldos fiscals s'han de presentar neutralitzats per l'efecte que el cycle econòmic té sobre el pressupost del sector públic central, és a dir, s'ha de tenir en compte si el pressupost central presenta dèficit o superàvit. La neutralització suposa que el sector públic actua en una situació de pressupost equilibrat.

Hem de neutralitzar els saldos fiscals per tres raons. La primera és perquè el dèficit públic suposa que el sector públic s'endeuta i que aquest deute, més tard o més d'hora, s'ha de tornar. Com es torna? Doncs mitjançant els impostos que paguen els contribuents. Per tant, el dèficit d'avui suposa més impostos per demà. És el que es coneix en la teoria econòmica com el teorema de l'equivalència ricardiana. Així doncs, aquest efecte del dèficit l'hem de tenir en compte quan es calcula el saldo de la balança fiscal, ja que s'ha de computar la càrrega impositiva que suposarà pels contribuents el dèficit del pressupost del sector públic central. Això es coneix com neutralitzar el dèficit. El que es fa a la pràctica és incrementar els ingressos de cada territori en la quantia resultant de distribuir el dèficit en funció de la pauta de la distribució territorial dels ingressos. Altrament, en cas de què el pressupost del sector públic central presenti superàvit s'actuarà de manera contrària, disminuint els ingressos, ja que un superàvit suposa menors impostos en el futur.⁸

La segona raó per neutralitzar és que la suma dels saldos fiscals de tots els territoris ha de ser zero. En cas contrari, no es podrà veure la redistribució territorial resultant de la política fiscal de l'Estat. f –o superàvit– en el pressupost central provoca una millora –o un empitjorament– generalitzada del saldo fiscal de tots els territoris.

La tercera raó és que la neutralització es fa necessària per comparar l'evolució dels saldos al llarg del temps, ja que el cycle econòmic farà que la situació financera del sector públic central sigui diferent d'any en

8 En lloc d'ajustar via ingressos, també es pot fer via despeses. Això vol dir, rebaixant-les en cas de dèficit i incrementar-les, en cas de superàvit. Ara bé, ajustar via ingressos té un avantatge respecte a ajustar via despeses, i és que millora la balança fiscal estructural teòrica. Això és degut a que els ingressos són més volàtils que les despeses amb el cycle econòmic. Veure Generalitat de Catalunya (2012), pàg. 10.

any i, com a conseqüència, els saldos estaran influïts pel cicle econòmic. Per conèixer quins són els saldos fiscals estructurals s'ha de neutralitzar.

En definitiva, per aproximar-nos al guany fiscal que tindria la independència per a Catalunya, s'ha d'utilitzar la balança fiscal segons l'enfocament del flux monetari amb el saldo fiscal neutralitzat. Així doncs, d'ara endavant ens centrarem només en aquesta balança.

2.2. Resultats

Actualment, es disposa d'una llarga sèrie històrica de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central. Aquesta sèrie va des de 1986 fins el 2009, i és fruit dels càlculs que la Generalitat de Catalunya ha anat fent periòdicament.

Quadre 3. Dèficit fiscal amb el sector públic central*

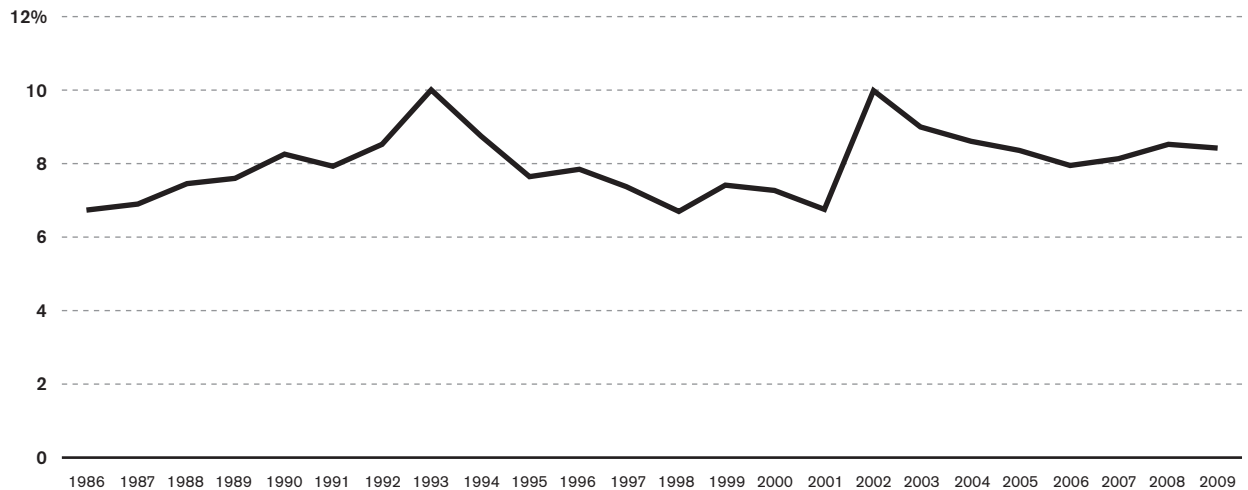
	Milions d'euros	% PIB		Milions d'euros	% PIB
1986	-2.465	-6,7	1998	-6.813	-6,7
1987	-2.868	-6,9	1999	-8.124	-7,4
1988	-3.466	-7,4	2000	-8.532	-7,2
1989	-4.056	-7,6	2001	-8.565	-6,7
1990	-4.867	-8,2	2002	-13.696	-10,0
1991	-5.174	-7,9	2003	-13.036	-8,9
1992	-5.988	-8,5	2004	-13.595	-8,6
1993	-7.263	-10,0	2005	-14.186	-8,3
1994	-6.732	-8,7	2006	-14.493	-7,9
1995	-6.416	-7,6	2007	-15.913	-8,1
1996	-7.088	-7,8	2008	-17.200	-8,5
1997	-7.018	-7,3	2009	-16.409	-8,4
Desviació estàndard 1986–2009		0,9	Mitjana 1986–2009		-8,0

*Mètode de càlcul: flux monetari amb saldo fiscal neutralitzat.

Font: Generalitat de Catalunya, *Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006–2009*, Barcelona, 2012.

El quadre 3 mostra els saldos de la balança fiscal en milions d'euros i en percentatge del PIB català per al període 1986–2009. Es constata com el dèficit fiscal de Catalunya amb el sector públic central ha arribat a representar el 10% del PIB el 1993 i el 2002. Els valors més baixos corresponen el 1986 i el 1998, amb un dèficit fiscal del 6,7% del PIB. La mitjana del període 1986–2009 és del 8,0% del PIB, amb una desviació estàndard força baixa, del 0,9. Això vol dir que Catalunya pateix un dèficit fiscal estructural constant i elevat amb el sector públic central –veure gràfic 3.

Gràfic 3. Dèficit fiscal de Catalunya amb el sector públic central*

* Mètode de càlcul: flux monetari amb saldo fiscal neutralitzat.

Font: Generalitat de Catalunya, *Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006-2009*, Barcelona, 2012.

El quadre 4 conté el dèficit fiscal de Catalunya en el període 1986–2009 en milions d'euros i euros per capita en termes constants. Es comprova com el dèficit fiscal en euros per capita té una clara tendència creixent. El 1986 representava 1.076 euros per habitant, mentre que el 2009 havia augmentat a 2.251 euros. Això és deu a què la renda de Catalunya també s'ha incrementat en aquest període, i com que s'és més ric s'incrementa el dèficit fiscal.

En els 24 anys del període analitzat el dèficit fiscal acumulat és de 289.724 milions d'euros, és a dir, Catalunya ha contribuït a l'Estat amb quasi 300.000 milions d'euros a fons perdut, la qual cosa suposa 44.935 euros per català. Així, una família de quatre membres, amb 24 anys ha fet una contribució neta a l'Estat espanyol del voltant de 180.000 euros.

Aquesta altíssima contribució dona peu a parlar d'espoli fiscal. Al quadre 5 es posa de manifest el pes relatiu dels ingressos aportats des de Catalunya al sector públic espanyol i el pes relatiu de les despeses que el sector públic central realitza a Catalunya. En el període 1986–2009, l'aportació de Catalunya va representar una mitjana del 19,49% del total d'ingressos del sector públic espanyol i la despesa rebuda per Catalunya va significar una mitjana del 14,03% de la despesa pública total.

Quadre 4. Dèficit fiscal amb el sector públic central

	Milions d'euros (euros constants)	Euros per capita (euros constants)		Milions d'euros (euros constants)	Euros per capita (euros constants)
1986	-6.475	-1.076	1998	-9.846	-1.596
1987	-7.117	-1.181	1999	-11.440	-1.845
1988	-8.141	-1.348	2000	-11.613	-1.858
1989	-8.896	-1.471	2001	-11.189	-1.772
1990	-9.947	-1.642	2002	-17.152	-2.672
1991	-9.873	-1.627	2003	-15.676	-2.388
1992	-10.691	-1.758	2004	-15.716	-2.342
1993	-12.424	-2.039	2005	-15.725	-2.292
1994	-11.064	-1.813	2006	-15.429	-2.204
1995	-10.065	-1.647	2007	-16.393	-2.288
1996	-10.747	-1.754	2008	-17.303	-2.380
1997	-10.393	-1.691	2009	-16.409	-2.251
Saldo acumulat 1986–2009				-289.724	-44.935

*Mètode de càlcul: flux monetari amb saldo fiscal neutralitzat.

Font: Generalitat de Catalunya, *Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006–2009*, Barcelona, 2012.

**Quadre 5. Participació de Catalunya en els ingressos i despeses del sector públic central
(% sobre el total de les comunitats autònomes)***

	% ingressos	% despeses		% ingressos	% despeses
1986	18,91	14,20	1998	19,60	14,98
1987	18,96	14,18	1999	19,74	14,32
1988	19,02	14,00	2000	19,73	14,40
1989	19,14	13,90	2001	19,67	14,64
1990	19,23	13,80	2002	19,83	12,98
1991	19,27	13,98	2003	19,70	13,41
1992	19,43	14,10	2004	19,55	13,28
1993	19,33	13,73	2005	19,66	13,41
1994	19,32	14,02	2006	19,61	13,66
1995	19,77	14,78	2007	19,53	13,53
1996	19,88	14,68	2008	19,34	13,55
1997	20,04	14,98	2009	19,25	14,14
Mitjana 1986–2009				19,49	14,03
Desviació estàndard				0,31	0,54

*Mètode de càlcul del saldo fiscal: flux monetari.

Font: Generalitat de Catalunya, *Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006–2009*, Barcelona, 2012.

El quadre 6 presenta la mateixa informació que el quadre 5 però exclouent-ne els ingressos i les despeses del sistema de la seguretat social. És interessant excloure la seguretat social perquè aquest exercici permet veure millor les decisions discrecionals que fa l'Estat sobre la destinació territorial de la seva despesa. El que gasta l'Estat a Catalunya en pensions o en prestacions d'atur no respon a una decisió discrecional, sinó que ve motivat pel nombre de pensionistes o aturats al nostre país. En canvi, la resta de la despesa es correspon més a aquesta acció discrecional de l'Estat.

Pel que fa al pes relatiu dels ingressos aportats per Catalunya a l'administració de l'Estat i als ens que en depenen, en el període 1986–2009 la seva mitjana va representar un 19,73% del conjunt dels ingressos

totals de l'Estat. Pel que fa al pes relatiu de les despeses estatals realitzades a Catalunya, la seva mitjana va ser de l'11,17%. Així doncs, per cada euro que Catalunya aporta a l'Estat, 0,43 cèntims no retornen en forma de despesa pública. Per tant, es pot comprovar com les decisions discrecionals estatals d'on dirigir la seva despesa són clarament perjudicials per a Catalunya.

Quadre 6. Participació de Catalunya en els ingressos i despeses del sector central, excloent la seguretat social (% sobre el total de les Comunitats Autònomes)*

	% ingressos	% despeses	Diferència	Diferència/ ingressos		% ingressos	% despeses	Diferència	Diferència/ ingressos
1986	19,15	10,33	8,82	0,46	1998	19,92	13,60	6,32	0,32
1987	19,08	10,56	8,52	0,45	1999	19,94	12,49	7,45	0,37
1988	19,06	10,61	8,45	0,44	2000	19,87	12,64	7,23	0,36
1989	19,27	10,75	8,52	0,44	2001	19,81	13,00	6,81	0,34
1990	19,40	10,55	8,85	0,46	2002	19,97	10,04	9,93	0,50
1991	19,56	10,45	9,11	0,47	2003	19,85	10,26	9,59	0,48
1992	19,83	10,82	9,01	0,45	2004	19,70	9,76	9,94	0,50
1993	19,79	10,38	9,41	0,48	2005	19,89	9,80	10,09	0,51
1994	19,76	10,19	9,57	0,48	2006	19,82	10,46	9,36	0,47
1995	20,20	13,00	7,20	0,36	2007	19,71	10,26	9,45	0,48
1996	20,47	12,87	7,60	0,37	2008	19,41	10,47	8,94	0,46
1997	20,83	13,39	7,44	0,36	2009	19,31	11,37	7,94	0,41
Mitjana 1986–2009						19,73	11,17	8,56	0,43

*Mètode de càlcul del saldo fiscal: flux monetari.

Font: Generalitat de Catalunya, *Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006–2009*, Barcelona, 2012.

2.3. Determinants⁹

És interessant veure quins són els factors que causen majoritàriament el dèficit fiscal de Catalunya. Així, per calcular els factors determinats del saldo fiscal de Catalunya amb l'Estat s'ha seguit la següent pauta metodològica. En primer lloc, s'ha desagregat la despesa que fa l'Estat a Catalunya en els seus principals components –defensa, infraestructures, finançament autonòmic... En segon lloc, per a cada component de despesa es calcula el seu saldo fiscal teòric. Aquest és la diferència entre la despesa del dit component a Catalunya i l'ingrés estimat que el finança, essent aquest últim el producte entre el total de despesa del dit component en el conjunt de l'Estat i el pes relatiu dels ingressos que aporta Catalunya en relació al total d'ingressos de l'administració estatal.¹⁰

Quadre 7. Determinants del dèficit fiscal de Catalunya, mitjana 2006–2009 (% sobre el total)*

Defensa	12
Seguretat ciutadana i institucions penitenciàries	10
Actuacions de protecció i promoció social	11
Béns de caràcter econòmic (infraestructures)	10
Finançament autonòmic	35
Altres	23
Total	100

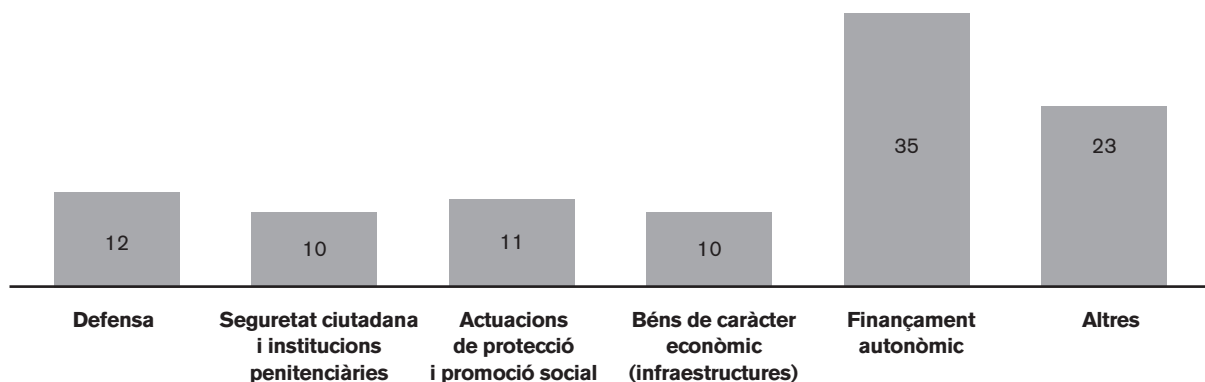
*S'exclouen organismes autònoms i ens públics, empreses públiques i seguretat.

Font: EUA; Tax Foundation (2007), *Federal Taxes Paid vs. Federal Sending Received by State*, 2005. Canadà i Bèlgica; Bosch, N., Espasa, M. y Solé Ollé, A. (eds.), *The political economy of inter-regional fiscal flows*, Edward Elgar Publishing Ltd, Cheltenham.

9 Veure Bosch i Espasa (2010).

10 Això és: $SF_{i,m} = E_{i,m} - E_{t,m} (T_i/T_t)$ on SF és el saldo fiscal, E es la despesa, T són els ingressos suportats, i representa a Catalunya, m al component de la despesa analitzat, i t al total estatal.

Gràfic 4. Determinants del dèficit fiscal de Catalunya, mitjana 2006–2009 (% sobre el total)

Font: Quadre 7.

El quadre 7 i el gràfic 4 mostren els components de la despesa que determinen el dèficit fiscal en un percentatge superior al 10% i en la mitjana del període 2006–2009. Per ordre d'importància es situa en primer lloc el «finançament autonòmic», que determina el 35% del dèficit fiscal. Ja a molta més distància, segueix «defensa» (12%), encara que el ser un bé públic pur, la despesa realitzada en un territori concret perd sentit. Segueixen «actuacions de protecció i promoció social» (11%), «seguretat ciutadana i institucions penitenciàries» (10%) i «béns de caràcter econòmic» –infraestructures– (10%). La resta de programes de despesa determinen el dèficit fiscal en uns percentatges molt més moderats. Per tant, es pot veure com el model de finançament de la Generalitat és una de les causes principals del dèficit fiscal que pateix Catalunya.

2.4. Comparació amb altres territoris d'altres països

Per valorar si el dèficit fiscal de Catalunya és o no excessiu s'han d'utilitzar alguns criteris de referència. Un podria ser el de comparar la situació de Catalunya amb la d'altres territoris que tinguin, dins del seu país, un nivell de renda similar al de Catalunya i que calculin la balança fiscal amb una metodologia similar.

Molts països federals calculen periòdicament les balances fiscals dels estats que els componen. Per exemple els EUA, Canadà i Austràlia.¹¹ Al quadre 8 es poden veure els saldos fiscals de quatre estats ameri-

11 En el cas dels EUA el Northeast-Midwest Institute i la Tax Foundation calculen les balances fiscals dels estats. Al Canadà es poden trobar els saldos fiscals de les províncies a Statistics Canada: «Provincial economic accounts» i a Austràlia a Western Australian Treasury (2011), «GST Distribution Review WA Submission».

cans, els que pel seu nivell de renda poden ser més semblants a Catalunya. El dèficit fiscal d'aquests estats és molt més reduït que el de Catalunya amb una mitjana al voltant del 3% del PIB. En el cas del Canadà, es presenten les tres províncies amb dèficit fiscal, essent Alberta la que el té més alt, amb un 3,25% del PIB. Finalment, el quadre 8 també mostra el dèficit fiscal de Flandes, un 4,40% del PIB.

Quadre 8. Dèficit fiscal (% sobre el PIB)*

EUA (2005)	
Califòrnia	2,92
Nova York	2,49
Massachusetts	2,26
Connecticut	5,00
Canadà (2004)	
Ontario	2,46
Columbia Britànica	0,89
Alberta	3,25
Bèlgica (2003)	
Flandes	4,40

*Mètode de càlcul del saldo fiscal: flux monetari.

Font: EUA; Tax Foundation (2007), *Federal Taxes Paid vs. Federal Sending Received by State*, 2005. Canadà i Bèlgica; Bosch, N., Espasa, M. y Solé Ollé, A. (eds.), *The political economy of inter-regional fiscal flows*, Edward Elgar Publishing Ltd, Cheltenham.

Per tant, l'anàlisi comparada ens demostra que el dèficit fiscal de Catalunya està molt per sobre als dèficits fiscals que presenten territoris semblants d'altres països que es poden prendre com a referència.

3. Les relacions comercials de Catalunya

3.1. La balança comercial

Un dels arguments que els contraris a la independència de Catalunya esgrimeixen és que aquesta depèn en gran mesura del mercat espanyol, i la independència podria malmetre aquesta relació comercial.¹² Per això és important analitzar el destí de les exportacions catalanes, la seva evolució en el temps i la balança comercial de Catalunya.

Quadre 9. Destinació del valor afegit generat a Catalunya (% sobre el total)

	Mercat català	Mercat espanyol	Resta del món
1987	60,0	30,3 (75,8)	9,7 (24,2)
2001	58,8	24,1 (58,5)	17,1 (41,5)
2005	59,4	22,5 (55,4)	18,1 (44,6)

Nota: Les dades entre parentèsis corresponent al percentatge del valor afegit exportat que es destina a cadascun dels dos mercats externs considerats.

Font: X. Cuadras (2012), *Algunes reflexions sobre la independència de Catalunya i l'economia catalana*, Fundació Catdem, Barcelona.

Xavier Cuadras (2012) ofereix les xifres del destí del valor afegit generat a Catalunya en el període 1987–2005 –veure quadre 9. Es poden fer dues constatacions. La primera és que el percentatge del valor afegit que es destina al mercat interior es manté força constant al llarg del temps, al voltant del 60% del total. La resta, el 40%, s'exporta. La segona observació és que el mercat espanyol ha anat perdent pes relatiu al llarg d'aquest període: si el 1987 representava el 75,8% del valor afegit que s'exportava, el 2005 havia passat a representar només el 55,4%. En canvi, el percentatge del valor afegit que s'exporta a la resta del món ha guanyat més de 20 punts percentuals en aquest període.

Aquesta obertura cap a l'estranger de l'economia catalana també es pot veure en el quadre 10 i el gràfic 5. El 1995 les exportacions de béns de Catalunya a la resta de l'Estat espanyol representaven el 63,5%

¹² Per a una anàlisi dels efectes de la independència sobre les relacions comercials catalanes, veure Cuadras (2012).

del total i a la resta del món el 36,5%. El 2011 aquests percentatges han passat a ser del 47,1% i del 52,9%, respectivament. S'observa com a llarg d'aquests setze anys les exportacions a l'Estat espanyol no han deixat de perdre pes relatiu, i el 2011 per primer cop Catalunya exporta més a la resta del món que a l'Estat espanyol.

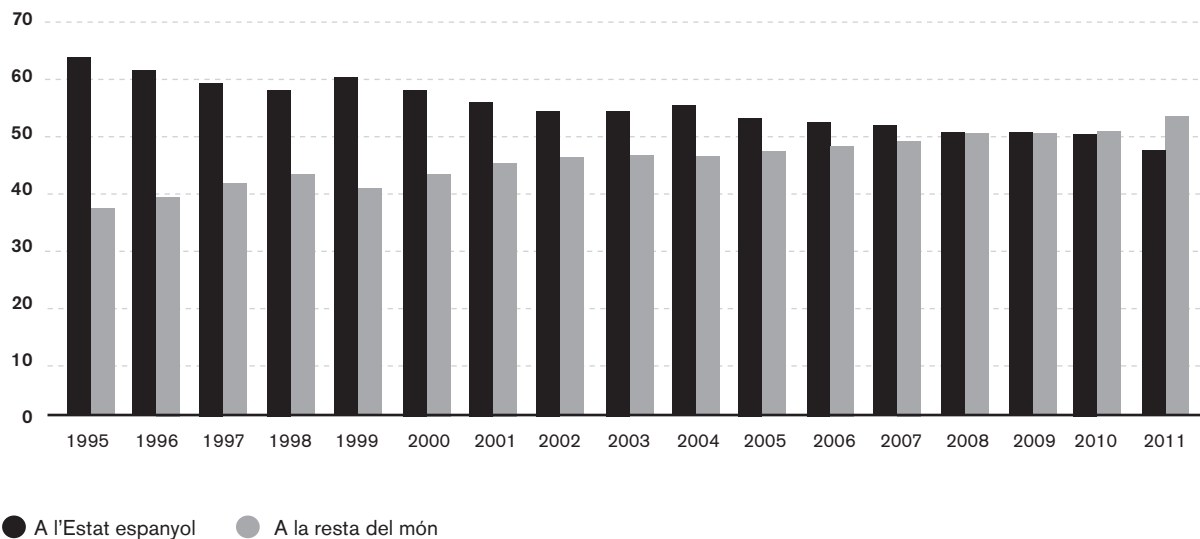
Quadre 10. Exportacions de béns de Catalunya, 1995-2011*

	En milions d'euros			En percentatge sobre el total		
	A l'Estat espanyol	A la resta del món	Total	A l'Estat espanyol	A la resta del món	Total
1995	31.282	17.974	49.255	63,51	36,49	100
1996	32.842	20.726	53.568	61,31	38,69	100
1997	35.570	24.662	60.232	59,06	40,94	100
1998	36.387	26.924	63.311	57,47	42,53	100
1999	41.370	27.677	69.047	59,92	40,08	100
2000	44.472	33.538	78.010	57,01	42,99	100
2001	45.500	36.397	81.898	55,56	44,44	100
2002	43.470	36.872	80.342	54,11	45,89	100
2003	43.492	37.277	80.769	53,85	46,15	100
2004	47.037	39.121	86.158	54,59	45,41	100
2005	47.756	42.361	90.117	52,99	47,01	100
2006	51.012	46.776	97.787	52,17	47,83	100
2007	52.742	49.678	102.420	51,50	48,50	100
2008	50.708	50.514	101.223	50,10	49,90	100
2009	41.758	41.461	83.219	50,18	49,82	100
2010	48.623	48.866	97.489	49,88	50,12	100
2011	49.389	55.525	104.914	47,08	52,92	100

*Inclouen només les exportacions de béns i exclouen l'intercanvi de serveis.

Font: X. Cuadras (2012), *Algunes reflexions sobre la independència de Catalunya i l'economia catalana*, Fundació Catdem, Barcelona.

Gràfic 5. Exportacions de béns de Catalunya (% sobre el total)

Font: X. Cuadras (2012), *Algunes reflexions sobre la independència de Catalunya i l'economia catalana*, Fundació Catdem, Barcelona.

Quadre 11. Exportacions de béns i serveis (en % del PIB, 2007)*

Luxemburg	175,93	Alemanya	47,17
Bèlgica	82,55	Finlàndia	45,81
Irlanda	80,23	Portugal	32,19
Països Baixos	74,20	Itàlia	28,85
Àustria	58,90	Estat espanyol**	27,29
Dinamarca	52,22	Regne Unit	26,92
Catalunya*	52,20	Estat francès	26,86
Suècia	51,87	Grècia	23,53

*Es comptabilitzen les exportacions a Espanya (27%) i a la resta del món (25,20%). **Xifra sense Catalunya.

Font: Eurostat. Per a Catalunya; Intereg (2010), *El comerç intra e interregional de Catalunya: 1995-2009*.

El grau d'obertura de l'economia catalana en relació a altres països europeus es posa de manifest al quadre 11. El 2007 Catalunya va exportar en béns i serveis una quantitat equivalent al 52,20% del PIB, incloent les exportacions a la resta de l'Estat espanyol –27% del PIB– i a la resta del món –25,20% del PIB. S'observa com el grau d'obertura és equivalent al de països com Dinamarca, amb unes exportacions del 52,22% del seu PIB, i Suècia, amb el 51,87%. En canvi les exportacions de l'Estat espanyol, una vegada exclosa Catalunya, només representen el 27,29% del PIB.

Aquesta tendència de l'economia catalana de dependre cada vegada menys del mercat espanyol també es posa de manifest en el saldo de la balança comercial de Catalunya. Tradicionalment, Catalunya ha tingut superàvit comercial amb la resta de l'Estat espanyol. No obstant, aquest superàvit ha anat decreixent com mostren els quadres 12 i 13.

Quadre 12. Balança comercial de l'economia catalana (en % sobre el PIB)

	1980	1986	1992	2002	2007	2011
Saldo comercial amb l'Estat espanyol	15,8	15,8	16,0	10,0	8,4	2,2
Saldo comercial amb la resta del món	-5,9	-5,4	-7,8	-2,9	-6,7	1,8
· Exportacions de béns i serveis	14,2	17,0	17,2	33,4	31,2	34,4
· Importacions de béns i serveis	20,1	22,4	25,0	36,3	37,9	32,6
Saldo comercial	9,9	10,4	8,2	7,1	1,7	4,0

Font: A. Fernández (2012), «L'economia catalana i la sortida de la crisi», *Nota d'Economia*, 100, pàg. 15.

El 1980 el superàvit de la balança comercial amb l'Estat espanyol era del 15,8% del PIB, mentre que el 2011 havia passat al 2,2%. Aquest decrement del saldo comercial positiu amb l'Estat espanyol a més de ser degut a que cada vegada el mercat espanyol té menys importància per a Catalunya, també segurament és degut a la crisi econòmica que ha provocat que disminuïssin les compres de l'Estat espanyol a Catalunya. Aquest fet es pot veure en el quadre 13, on es constata la forta davallada del superàvit comercial amb l'Estat espanyol que experimenta l'economia catalana a partir del 2008.

Quadre 13. Balança comercial de l'economia catalana (en % sobre el PIB)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Saldo comercial amb l'Estat espanyol	12,2	10,5	10,0	10,8	10,7	10,6	9,3	8,4	6,9	3,9	3,1	2,2
Saldo comercial amb la resta del món	-4,9	-3,0	-2,9	-3,8	-5,0	-5,6	-5,8	-6,7	-4,6	-0,5	-0,4	1,8
Saldo comercial	7,3	7,5	7,1	7,0	5,7	5,0	3,5	1,7	2,3	3,4	2,7	4,0

Font: X. Cuadras (2012), *Algunes reflexions sobre la independència de Catalunya i l'economia catalana*, Fundació Catdem, Barcelona.

Respecte al saldo comercial amb la resta del món, l'evolució experimentada és la contrària a la del saldo comercial amb l'Estat espanyol. Tradicionalment Catalunya ha tingut un saldo comercial negatiu amb la resta del món, essent d'una mitjana del -4,7% del PIB en el període 2000–2008 –veure quadre 13. No obstant, a partir del 2008 aquest saldo comercial negatiu comença a disminuir substancialment, resultant ser positiu per primer cop el 2011, amb un 1,8% del PIB. Aquest efecte es deu, en part, a la bona marxa de les exportacions catalanes a la resta del món, com es pot constatar en el quadre 12.

El resultat final és que la balança comercial de Catalunya té superàvit, que si bé ha disminuït en els últims anys per la davallada del superàvit comercial amb l'Estat espanyol, aquesta tendència es veu frenada pels millors resultats del saldo comercial amb la resta del món –veure quadres 12 i 13. Per exemple, el 2007 va ser un dels anys amb un saldo de la balança comercial catalana més baix, només de l'1,7% del PIB. El saldo amb l'Estat espanyol va ser positiu, del 8,4% del PIB, però el saldo amb la resta del món negatiu, d'un -6,7% del PIB. En canvi, el 2011, el superàvit comercial era del 4,0% del PIB, amb un saldo positiu tan amb l'Estat espanyol -2,2% del PIB– com amb la resta del món -1,8% del PIB. Sembla que les dades disponibles per al 2012 confirmen aquesta tendència.

3.2. Dèficit fiscal i superàvit comercial

Tothom ha sentit moltes vegades que si bé Catalunya té un important dèficit fiscal amb l'Estat espanyol, aquest es veu compensat pel superàvit comercial que Catalunya manté amb l'Estat espanyol. S'argumenta que el dèficit fiscal fa més rics als espanyols, i gràcies a això poden comprar més a Catalunya. Aquesta és

una fal·làcia que cal desmentir. Agafant un exemple de Xavier Sala-i-Martin (1999): «Hi ha gent que, seguint aquest raonament, cau en la temptació de dir: si els espanyols no tinguessin diners, no ens comprarien productes. I això és ben cert. El que no és cert, però, és que això vulgui dir que ens interessi donar-los-hi diners –a canvi de res– perquè ens puguin comprar: a cap botiguer català li interessa sortir al carrer a regalar bitllets de 50 euros per què la gent entri a comprar els seus productes. És cert que si ho fes vendria més. Però no és cert que li interessi. I no li interessarà per dues raons. Primera, si regala diners a la primera senyora que passa, no té cap garantia que aquesta senyora gastarà diners a la seva botiga –els espanyols poden decidir no gastar els diners que els regalem en productes catalans. Segona, fins i tot en el cas que es gastin tots els diners en els nostres productes no ens interessaria regalar-los-hi els diners. ¿Creu algú que a alguna botiguera li interessa regalar 50 euros a canvi que la persona que rep el regal es gasti els 50 euros comprant uns pantalons? Clarament no, ja que la botiguera ha de calcular que, abans del regal, té 50 euros més uns pantalons. Després de l'operació només té els 50 euros per la qual cosa, en el total de l'operació, no només no ha guanyat res si no que, a més, l'ha perdut els pantalons!». ¹³

Per tant, l'existència del dèficit fiscal amb l'Estat espanyol no és cap garantia d'accés al mercat espanyol, ja que actualment amb un món globalitzat el que compta per vendre és la competitivitat de les empreses catalanes, que han de competir amb empreses de tot el món, i aquest és l'únic fonament del superàvit comercial amb l'Estat espanyol. Cuadras (2012) exposa que és inimaginable que una empresa catalana esperi exportar al mercat espanyol d'una manera continuada si els seus productes són inferiors als de la competència, que avui inclou empreses de tot el món. El que compta és la capacitat competitiva de l'empresa, independentment de la nacionalitat dels propietaris i treballadors de l'empresa.

3.3. Efectes de la independència sobre les relacions comercials de Catalunya¹⁴

En un context proteccionista i d'un comerç poc liberalitzat, pertànyer a un país de grans dimensions és una avantatge per a les empreses, però això deixa de ser així en mercats liberalitzats, on les fronteres esdevenen irrelevants. En aquest sentit, la globalització redueix els costos de la secessió per aquells territoris que formen part d'estats grans.

Amb tot, hom s'ha de preguntar si les fronteres són tan irrelevants, donat que alguns han predit que amb la independència de Catalunya el comerç entre aquesta i l'Estat espanyol cauria notablement pel que els economistes denominen «efecte frontera», segons el qual el comerç d'un territori és més intens amb terri-

¹³ Veure: <http://www.columbia.edu/~xs23/catala/articles/deficit/deficit.htm>.

¹⁴ Veure Cuadras (2012).

toris del mateix estat, que amb territoris que pertanyen a altres estats. Els factors que poden causar aquest efecte són, per exemple i entre altres: polítiques proteccionistes a cada cantó de la frontera; diferències culturals, en la llengua i en les preferències dels consumidors; ús de monedes diferents; orientació cap al comerç intern de les infraestructures de transport i comunicacions; diferències en els sistemes reguladors i el sistema legal; o l'existència de xarxes empresarials, associatives i familiars.

Alguns han pronosticat que amb la independència de Catalunya el comerç bilateral entre aquesta i l'Estat espanyol baixaria quasi el 80% i el comerç amb la resta del món només augmentaria un 10%, amb un decrement del PIB d'un 9%. En referim al professor José V. Rodríguez Mora de la Universitat d'Edinburgh. Aquesta afirmació va ser contestada pel professor Pol Antràs, catedràtic de Harvard i reconegut expert en comerç internacional.¹⁵ Segons el professor Antràs, fins i tot en el cas de suposar que hi pot haver una baixada del comerç, aquest efecte no tindria lloc de cop, sinó que seria un efecte a llarg termini, per exemple, en 50 anys. Una reducció del 9% del PIB en 50 anys implicaria una reducció anual del PIB del 0,19% el primer any, un 0,38% el segon any, un 0,56% el tercer any, i així fins arribar al 9% només 50 anys més tard. Així, Antràs es pregunta, ¿com es pot comparar un cost del 9% del PIB que no es materialitzaria completament fins dins d'unes dècades o potser segles, amb l'eliminació del dèficit fiscal del 8,4% del PIB que es materialitzaria de forma immediata després de la independència?

De tota manera, el professor Antràs afegeix que li sembla impossible un decrement del comerç amb l'Estat espanyol del 80% i només un increment del 10% en el comerç amb la resta del món. Les raons que dóna són les següents:

- a) Donada l'absència de friccions lingüístiques i l'afinitat cultural entre Catalunya i l'Estat espanyol, ¿per què han de desaparèixer aquests vincles, la qual cosa comportaria una pèrdua de benestar no només per a Catalunya, sinó també per a l'Estat espanyol?
- b) S'esperaria que si disminuïssin els vincles comercials amb l'Estat espanyol, els empresaris catalans buscarien vincles amb altres països. En canvi, el professor Rodríguez Mora només suposa un increment del comerç amb la resta del món del 10%.
- c) No es pot obviar que amb la independència el govern català tindria una major capacitat per fomentar el creixement del sector exterior català mitjançant un major control sobre el finançament i la regulació d'infraestructures.

15 Veure el bloc Nada es Gratis: <http://www.fedeablogs.net/economia/?p=25300>.

Per tant, si s'han de tenir en compte tots aquests factors que es mantindria la mateixa moneda, les llengües no canviarien... el comerç entre Catalunya i l'Estat espanyol s'hauria de mantenir. Per altra banda, es parteix de la base que Catalunya estarà a la UE, amb la qual cosa no té sentit parlar d'aranzels. De tota manera, encara que temporalment es quedés fora de la UE, a l'apartat 3 s'exposarà com fins i tot en aquesta circumstància tot fa pensar que no hi hauria aranzels.

Ara bé, no es desassenyat considerar la possibilitat que per raons polítiques la independència de Catalunya comportés un boicot comercial als productes catalans, com el 2005 amb la negociació de l'Estatut. El boicot comercial comportaria una reducció de les exportacions catalanes a la resta de l'Estat, amb la conseqüent incidència sobre l'economia catalana: reducció de la producció, del valor afegit i de l'ocupació. No obstant, tot fa pensar que el boicot seria simètric, la qual cosa podria tenir un efecte positiu sobre l'economia catalana, si es substituïssin les importacions de la resta de l'Estat per productes catalans.

Modest Guinjoan i Xavier Cuadras (2011) analitzen les possibles conseqüències d'un possible boicot comercial de l'Estat espanyol sobre el PIB de Catalunya, mitjançant les taules *input-output*. Presenten diferents escenaris de possibles reduccions de les exportacions catalanes a l'Estat espanyol i el seu impacte sobre el PIB. Per exemple, si el boicot provoqués una disminució d'un 40% dels productes de consum venuts al mercat espanyol i d'un 20% dels productes venuts a empreses, la disminució del PIB seria del 4%. Per tant, fins i tot en aquesta hipòtesi pessimista, es constata com aquest decrement del PIB es veuria compensat pel guany experimentat per la desaparició del dèficit fiscal, d'un 8% del PIB.

De tota manera, també s'ha de dir que l'experiència demostra que la durada dels boicots és curta i es concentra en productes emblemàtics representatius del país en qüestió. Així mateix, les experiències comercials de processos de secessió no demostren que les conseqüències sobre el comerç siguin nefastes. Així ho demostren la separació de la República Txeca i Eslovàquia o el cas de les repúbliques bàltiques.¹⁶

4. Els fluxos de capital entre Catalunya i la resta del món

4.1. Els fluxos d'inversió amb l'estranger

En el període 2000–2011 Catalunya va rebre 30.605 milions d'inversió estrangera directa (IED), la qual cosa representa el 15,7% de la IED aconseguida per a tot l'Estat espanyol –veure quadre 14. Aquesta participació significa un descens important en relació amb altres períodes previs recents. Així, entre el 1993

¹⁶ Veure Cuadras (2012).

i el 2001 la IED rebuda per l'economia catalana va ser del 20,8% del total de l'Estat espanyol.¹⁷ Aquesta caiguda s'explica per l'important creixement de la inversió estrangera directa global absorbida per l'Estat espanyol, combinada amb la disminució de la rebuda per Catalunya –veure quadres 1 i 2 de l'Annex II.

Quadre 14. Inversió estrangera a Catalunya per àrees econòmiques, 2000–2011 (total acumulat)*

	Milions d'euros	% sobre el total	%sobre l'Estat espanyol
Total*	30.605	100,0	15,7
OCDE	29.254	95,6	15,8
UE-27	25.756	84,2	14,8
Amèrica del Nord	1.504	4,9	28,1
Amèrica Llatina	559	1,8	17,7
Resta d'Amèrica	103	0,3	14,2
Àsia i Oceania	278	0,9	5,6
Àfrica	23	0,1	5,2
Paradisos fiscals	652	2,1	10,5

*El total no és igual a la suma de les àrees que es mostren, atès que hi ha països que consten a més d'una àrea. (P) Dades provisionals.

Font: Idescat i elaboració pròpia.

La Comunitat Autònoma que rep més IED és la de Madrid, degut a «l'efecte capitalitat» i «l'efecte seu», ja que es comptabilitza la IED on és ubicada la seu social de l'empresa filial en què es fa la inversió. Catalunya és la segona comunitat per la IED percebuda.

El quadre 14 també mostra d'on prové la inversió estrangera. Es constata com en el període 2000–2011 el 84,2% va provenir de la UE. El quadre A3 de l'Annex II presenta aquests percentatges per a cada any del període analitzat.

17 Veure Hermosilla, Lladós i Puig (2009).

Quadre 15. Inversió estrangera a Catalunya per branques econòmiques, 2000–2011 (total acumulat)

	Milions d'euros	% sobre el total
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	108	0,4
Indústries extractives	198	0,6
Indústries manufactureres	4.389	14,4
Energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	6.757	22,1
Aigua, sanejament i gestió de residus	1.019	3,3
Construcció	682	2,2
Comerç a l'engròs i al detall	1.992	6,5
Transport i emmagatzematge	3.740	12,2
Hostaleria	520	1,7
Informació i comunicacions	1.074	3,5
Activitats financeres i d'assegurances	2.239	7,3
Activitats immobiliàries	3.435	11,2
Activitats professionals, científiques i tècniques	2.466	8,1
Activitats administratives i serveis auxiliars	903	3,0
Educació	351	1,1
Activitats sanitàries i de serveis socials	208	0,7
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	154	0,5
Altres serveis	333	1,1
Total	30.569	100,0

(P) Dades provisionals.

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Els sectors que més volum d'inversions van rebre en el període 2000–2011 van ser –veure quadre 15 i quadre A4 de l'Annex II: a) energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat, amb el 22,1% del total; b) indústries manufactureres, 14,4%; c) transport i emmagatzematge, 12,2%; i d) activitats immobiliàries, 11,2%. Tots ells són sectors poc intensius en coneixement.

Pel que fa a les inversions directes de Catalunya a l'exterior en el període 2000–2011 –veure quadre 16–, aquestes van representar 50.612 milions d'euros, el 10,9% del total de les inversions espanyoles a l'estranger. Aquestes inversions es concentren bàsicament en la UE, el 61,2% del total. El detall any a any del període estudiat es pot veure als quadres A5, A6 i A7 de l'Annex II.

Quadre 16. Inversió a l'estranger de Catalunya per àrees econòmiques, 2000–2011 (total acumulat)

	Milions d'euros	% sobre el total	% sobre l'Estat espanyol
Total*	50.612	100,0	10,9
OCDE	42.210	83,4	11,1
UE-27	30.968	61,2	11,0
Amèrica del Nord	4.191	8,3	7,9
Amèrica Llatina	8.407	16,6	9,1
Resta d'Amèrica	459	0,9	17,9
Àsia i Oceania	1.586	3,1	17,3
Àfrica	1.257	2,5	19,2
Paradisos fiscals	1.279	2,5	23,4

*El total no és igual a la suma de les àrees que es mostren, atès que hi ha països que consten a més d'una àrea. (P) Dades provisionals.

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Quadre 17. Inversió catalana a l'estranger per branques econòmiques, 2000–2011 (total acumulat)

	Milions d'euros	% sobre el total
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	50	0,1
Indústries extractives	7	0,0
Indústries manufactureres	19.775	39,3
Energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	2.208	4,4
Aigua, sanejament i gestió de residus	694	1,4
Construcció	1.451	2,9
Comerç a l'engròs i al detall	6.570	13,0
Transport i emmagatzematge	2.954	5,9
Hostaleria	1.491	3,0
Informació i comunicacions	1.720	3,4
Activitats financeres i d'assegurances	9.257	18,4
Activitats immobiliàries	2.608	5,2
Activitats professionals, científiques i tècniques	612	1,2
Activitats administratives i serveis auxiliars	350	0,7
Educació	1	0,0
Activitats sanitàries i de serveis socials	298	0,6
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	319	0,6
Altres serveis	1	0,0
Total	50.366	100,0

(P) Dades provisionals.

Font: Idescat i elaboració pròpia.

El destí principal d'aquestes inversions és el sector manufacturer, que va absorbir el 39,3% del total de la inversió catalana a l'estranger durant el període 2000–2011. Segueix el sector de les activitats financeres i assegurances, amb el 18,4% i el comerç a l'engròs i al detall, 13,0%. El pes dels altres sectors es queda per sota el 6% –veure quadre 17.

Per tant, Catalunya presenta una inversió a l'estranger força diversificada, molt més que la del conjunt de l'Estat, on la banca i les telecomunicacions suposen la meitat de la inversió a l'estranger, a causa de la dimensió d'algunes de les inversions efectuades per grans empreses pertanyents a aquests sectors. Catalunya combina la presència de serveis, tant intensius en coneixement com no intensius en coneixement, amb les manufactures, algunes de les quals formen part dels subsectors d'intensitat tecnològica mitjana-alta i d'altres dels d'intensitat tecnològica baixa.¹⁸

Quadre 18. Fluxos d'inversions directes (milions d'euros)

	Inversió a l'estranger de Catalunya	Inversió estrangera a Catalunya	Saldo
2000	6.233	2.678	3.555
2001	2.239	3.323	-1.084
2002	2.609	2.141	468
2003	4.639	1.316	3.324
2004	5.170	1.587	3.583
2005	2.884	2.561	323
2006	6.446	2.655	3.791
2007	7.168	2.622	4.546
2008	6.332	2.344	3.988
2009	2.299	1.552	747
2010	2.059	4.834	-2.775
2011(P)	2.533	2.993	-460
Total	50.612	30.605	20.007

(P) Dades provisionals.

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Durant la dècada de 1990, les empreses catalanes van intensificar les seves inversions a l'estranger, fet que ha conduït a que els fluxos de sortida de les inversions superin els d'entrada, com es pot veure en el quadre 18. L'economia catalana s'ha convertit en inversora neta, quan havia estat tradicionalment perceptora

¹⁸ Veure Hermosilla, Lladós i Puig (2009).

neta d'aquests fluxos de capital. En el període 2000–2011 el saldo net acumulat va ser de 20.007 milions d'euros. No obstant, el 2010 i el 2011 el saldo es torna negatiu, és a dir, Catalunya ha estat receptora neta d'inversions estrangeres després de vuit anys de ser emissora neta d'inversions, des del 2002.

4.2. Impacte de la independència sobre les decisions d'inversió

La incertesa política no és bona per a les decisions d'inversió, ja que els inversors necessiten confiança i percebre clar el futur. Si el procés de transició cap a l'Estat propi comportés molta inseguretat jurídica, les decisions d'inversió a Catalunya es podrien veure afectades. Ara bé, aquest escenari no té perquè produir-se.

Si bé és cert que per a les decisions d'inversió seria desitjable que hi hagués una clarificació com més ràpida millor de la situació política i que la solució fos el més amistosa possible amb l'Estat espanyol, s'ha de tenir en compte que la situació econòmica i política espanyola està tan deteriorada, que no és probable que hi hagi gaires projectes inversors que es deixen de dur a terme pel procés de construcció d'un nou estat.

També cal dir, que últimament grans multinacionals han anunciat importants inversions a Catalunya, la qual cosa demostra que no els fa por el procés de sobirania. Una d'elles és Nissan que ha anunciat fabricar a la Zona Franca el nou turisme de la marca, la qual cosa suposarà una inversió de 130 milions d'euros i la creació de 4.000 llocs de treball. Un altre cas és el de la farmacèutica suïssa Novartis, amb 60 milions d'euros d'inversió i 70 llocs de treball. Altres empreses són: la química suïssa Clariant (16 milions), Ikea (8 milions) o Booking.com, una empresa holandesa de reserves hoteleres *online*, que triat Barcelona per instal·lar-hi un centre mundial d'atenció als clients que suposarà la creació de 250 llocs de treball. I encara podríem afegir-hi més casos a la llista.¹⁹

4.3. Altres fluxos de capital i financers

La balança financera ens indica els fluxos financers entre els residents d'un país i la resta del món, i reflecteix si un país té capacitat o necessitat de finançament. Un dels fluxos que componen la balança financera és la inversió directa de les empreses que prové de la resta del món i s'hi dirigeix, aspecte analitzat en l'apartat 4.1.

Pel que fa a la balança financera de Catalunya, actualment no hi ha informació ni estudis recents que permetin saber quina és.²⁰ Només es coneix la inversió estrangera a Catalunya i la inversió que Catalunya fa a l'exterior, però fins i tot es desconeixen aquests fluxos amb la resta de l'Estat espanyol.

¹⁹ Veure diari *Ara* del dilluns 4 de març de 2013, pàg. 4 i 5.

²⁰ L'última estimació de la balança financera de Catalunya és va publicar el 1997, i fa referència al període 1990–1994. Veure Caminal (1997).

2

MARC FISCAL, PRESSUPOSTARI I PATRIMONIAL DEL NOU ESTAT

1. Fluxos econòmics²¹

Per analitzar el marc fiscal i pressupostari del nou Estat català, es partirà dels estudis sobre la balança fiscal fets per la Generalitat de Catalunya. Aquests estudis permeten conèixer els ingressos fiscals que tindria Catalunya com a Estat, si no hi hagués una part que revertís a l'Estat espanyol i, per tant, que no es queda a Catalunya. També permeten analitzar les despeses addicionals que tindria Catalunya, ja sigui perquè hagués d'assumir competències que ara estan en mans de l'Estat espanyol com el sistema de la seguretat social o que com Estat les hagués de realitzar de bell nou per exemple les despeses en representació exterior.

El període analitzat va del 2006 fins el 2009. L'últim any del període ve condicionat pels estudis de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central, essent el 2009 l'últim exercici pel que s'ha calculat la balança fiscal, com s'ha vist en el punt 2 del primer capítol.²²

Així mateix, cal esmentar que no es computen els ingressos que provindrien de la UE –fons europeus– i les aportacions que Catalunya com a Estat hauria de fer al pressupost comunitari –transferències en concepte de recurs IVA, recurs renda nacional bruta i recursos propis tradicionals. En primer lloc, perquè per als anys de l'anàlisi no hi ha informació dels recursos procedents de la UE que gestiona l'Estat i que financen una part de la despesa estatal que es fa a Catalunya. I en

21 Aquesta part reproduïx l'estudi fet per Bosch i Espasa (2012), si bé en la present versió s'hi ha introduït algunes modificacions per millorar-lo.

22 En concret, l'estudi del que es parteix és Generalitat de Catalunya (2012).

segon lloc, perquè la política dels fons europeus canviarà a partir del 2014, amb la qual cosa no se sap com pot afectar a Catalunya.

1.1. Hisenda nacional catalana: previsió d'ingressos

Actualment, els catalans paguem impostos a l'Estat espanyol, a la Generalitat i als governs locals. Dels impostos pagats a l'Estat espanyol una part tornen a Catalunya en forma de despesa pública feta directament pel govern central o en forma de transferències de recursos cap a la Generalitat, als governs locals i al sector privat. Una altra part, no retorna i contribueix a finançar les despeses generals de l'Estat i la solidaritat cap a altres autonomies.

Per comptabilitzar quins serien els ingressos addicionals que tindria Catalunya si esdevingués un Estat, es parteix de les següents supòsits: a) es manté el mateix sistema fiscal que l'existent en l'actualitat, és a dir, la mateixa tipologia d'impostos; i b) es manté el nivell de la pressió fiscal.

En aquest context, els ingressos addicionals que tindria Catalunya serien els impostos que els catalans paguem actualment a l'Estat espanyol, menys les transferències de recursos que fa l'Estat a la Generalitat, ja que aquestes lògicament deixarien d'atorgar-se. Per tant, les transferències que rep la Generalitat es detreuen dels ingressos impositius addicionals que obtindria amb un estat propi, ja que en termes nets en realitat la Generalitat tindria uns ingressos addicionals provinents dels impostos que ara els catalans paguem a l'Estat, però també uns ingressos de menys provinents de les transferències que actualment li fa l'Estat i que deixarien de fer-se.

Ara bé, a part de les transferències de recursos que l'Estat fa actualment a la Generalitat, també en realitza cap a les diputacions i als municipis. Òbviament, aquestes també deixarien de rebre's. Aquí aquestes es comptabilitzen com una nova despesa que ha d'assumir la Generalitat, ja que s'hauran de mantenir.

Com s'ha dit anteriorment, les dades corresponents a la contribució impositiva que els catalans realitzem actualment a l'Estat espanyol provenen del càlcul de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central en el període 2006–2009.²³

En la secció 2.1 del primer capítol s'ha posat de manifest que les balances fiscal utilitzen dos mètodes per territorialitzar els ingressos públics de l'Estat: l'enfocament del flux del benefici i l'enfocament del flux monetari. El primer mètode imputa els ingressos al territori on resideixen les persones que finalment suporten la càrrega. L'enfocament del flux monetari imputa els ingressos al territori on es localitza la capacitat econòmica sotmesa a gravamen, és a dir, on es localitza l'objecte imposable.

23 Generalitat de Catalunya (2012).

A efectes del present estudi, es parteix de l'enfocament del flux monetari, ja que és el que ens indica amb més claredat els ingressos fiscals que es generen a Catalunya donat el nivell de la seva renda, riquesa o consum, independentment de qui finalment suporta la càrrega impositiva o on té lloc la recaptació dels impostos, que depèn de l'organització de l'administració tributària. És l'enfocament que ens diu els ingressos fiscals que generaria Catalunya si fos un Estat independent.

D'acord amb aquesta metodologia, per portar a terme la territorialització dels ingressos s'estableixen els indicadors que permeten conèixer el volum dels diferents objectes de gravamen generats a Catalunya. Més concretament, la imputació a Catalunya de les diferents figures tributàries té lloc de la manera següent:²⁴

- Els ingressos generats per l'IRPF s'imputen segons el pes de Catalunya respecte al conjunt de Comunitats Autònomes de règim comú de la part estatal de la quota líquida.
- L'impost de societats, segons el pes de Catalunya respecte al conjunt d'autonomies de règim comú en l'excedent brut d'explotació.
- L'impost sobre la renda de no residents, d'acord amb el pes de la recaptació a Catalunya respecte a la del conjunt de Comunitats Autònomes de règim comú.
- Les quotes de drets passius, segons el nombre d'afiliats de mútues de funcionaris a Catalunya en el total.
- L'IVA, d'acord amb l'indicador de consum final estimat per l'INE per a l'assignació regional de l'IVA a Catalunya.
- Els impostos especials, segons els índexs elaborats per l'INE per a l'assignació regional d'aquests impostos a Catalunya.
- L'impost sobre primes d'assegurances, d'acord amb el valor de les primes contractades a Catalunya sobre el total.
- La imposició sobre tràfic exterior i cotització sobre el sucre i la isoglucosa, segons el pes del consum final de les llars de Catalunya en relació al total.
- Les taxes i altres ingressos, segons el pes del PIB de Catalunya.
- Els ingressos d'organismes autònoms, agències estatals i organismes públics, d'acord amb el pes del PIB de Catalunya.²⁵
- Els ingressos per cotitzacions a la seguretat social, segons el pes de la recaptació de Catalunya en el total.

²⁴ Veure Generalitat de Catalunya (2012), pàg. 14 a 28.

²⁵ Els principals ingressos d'aquests organismes són les taxes i altres ingressos.

- Els altres ingressos de la seguretat social, d'acord amb el pes del PIB de Catalunya.²⁶
- Els ingressos d'explotació de les empreses públiques, considerant-se ports de l'Estat i AENA. En el primer cas, es disposa dels ingressos procedents dels ports catalans; en el cas d'AENA s'han territorialitzat els ingressos d'acord amb el percentatge de passatgers en els aeroports catalans.

Quadre 19. Ingressos addicionals de Catalunya com a estat (milions d'euros)

	2006	2007	2008	2009
Impostos directes	17.676	20.809	15.750	11.715
· IRPF	9.488	11.024	9.587	6.901
· Impost de societats	7.836	9.358	5.756	4.393
· Impost renda no residents	275	341	317	329
· Quotes de drets passius	77	86	90	92
Impostos indirectes	9.688	9.623	7.876	6.014
· IVA	7.204	6.850	5.208	3.615
· Impost especials	1.916	2.183	2.089	1.863
· Impost sobre primes d'assegurances	286	290	305	304
· Tràfic exterior	281	300	273	231
· Cotització i exacció de sucre i isoglucosa	1	–	1	1
Taxes i altres ingressos	738	757	1.201	2.191
Ingressos d'organismes autonòmics, agències estatals i altres organismes públics	224	231	250	270
Ingressos per cotitzacions a la seguretat social	22.890	24.573	25.590	24.908
Altres ingressos de la seguretat social	351	275	293	312
Ingressos empreses públiques	700	799	812	783
Subtotal	52.267	57.067	51.772	46.193
(–) Menys transferències a administracions públiques	2.997	3.152	4.852	5.316
Total	49.270	53.915	46.920	40.877

Font: Quadres 2.1.4, 2.2.2, 2.3.5 i 2.4.2 de Generalitat de Catalunya (2012): *Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006–2009*, Barcelona.

²⁶ Es componen bàsicament de taxes, preus públics i altres ingressos.

El quadre 19 mostra els ingressos addicionals que obtindria Catalunya si fóssim un estat d'acord a les hipòtesis establertes i a la metodologia de càlcul utilitzada. Es comptabilitzen els ingressos impositius; els ingressos d'organismes autònoms, agències estatals i altres organismes públics; els ingressos de la seguretat social; i els ingressos de les empreses públiques –ports de l'Estat i AENA. De tots aquests ingressos es dedueixen les transferències de recursos que el sector públic central fa a la Generalitat, com s'ha explicat abans.

Cal destacar la disminució d'ingressos que té lloc a partir de 2008 degut a la crisi econòmica. El 2006 es computen uns ingressos addicionals de 49.270 milions d'euros, que s'incrementen fins a 53.915 el 2007. En canvi, el 2008 baixen fins a 46.920 milions d'euros i a 40.877 el 2009. En aquest sentit, per veure els ingressos addicionals que la Generalitat tindria si Catalunya comptés amb un Estat propi, és més adient analitzar uns quants anys, i no basar-se només en un any concret. Així, el període 2006–2009 inclou anys de crisi (2008 i 2009) i anys en què encara aquesta no havia incidit sobre els ingressos públics (2006 i 2007).

1.2. Despeses addicionals derivades del nou Estat

Si Catalunya fos un estat, la Generalitat hauria d'assumir una sèrie de competències que actualment encara estan en mans de l'Estat espanyol –com les beques als estudiants o les pensions dels jubilats– o que són pròpies d'un estat –com la política exterior.

Així doncs, en aquest apartat es pretén dur a terme un càlcul aproximatiu de l'increment de despesa que suposaria per a la Generalitat el fet que assumís totes aquestes funcions. Com s'ha dit abans, per fer-ho s'ha partit de les estimacions de l'estudi de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006-2009 realitzat per la Generalitat el 2012, atès que proporcionen una informació molt detallada del volum i la composició de les despeses mencionades fetes a Catalunya –per exemple, les pensions pagades– i de la despesa que pot beneficiar als catalans, però que no es realitza a Catalunya –per exemple, la política exterior. En aquest cas, també s'assumeix la hipòtesi que es manté el mateix nivell de despesa i de serveis públics que actualment realitza l'Estat espanyol. Òbviament una Catalunya independent no hauria perquè seguir aquestes pautes de despesa pública.

Segons les metodologies de càlcul de les balances fiscals, l'enfocament del flux del benefici territorialitza la despesa al territori on resideix el beneficiari, independentment d'on es produeix el servei públic o es fa la inversió. En canvi, l'enfocament del flux monetari atribueix la despesa al territori en què aquesta es materialitza, independentment del lloc geogràfic on s'ubiquin els beneficiaris finals d'aquesta decisió. Per tant, la despesa s'imputa on es localitza el personal, la utilització de béns corrents i serveis, la percepció de les transferències i la realització de les inversions.

Per comptabilitzar les despeses addicionals, bàsicament s'utilitzen les magnituds que proporciona l'enfocament del flux monetari. No obstant, això en els casos dels béns públics purs, com defensa o política exterior, s'agafen les dades resultants de l'enfocament del flux del benefici.

Per a cada programa de despesa del pressupost estatal, s'analitza si amb un estat propi la Generalitat l'hauria d'assumir o no, i en cas d'assumir-lo en quina mesura parcialment o totalment. Molts serveis realitzats per l'Estat no s'haurien d'assumir perquè ara la Generalitat ja els disposa, i si es comptabilitzessin com a despesa addicional es cauria en un clar solapament i duplicació dels serveis. Així, per exemple, no té cap sentit comptabilitzar la despesa de l'Institut de la Mujer si a Catalunya hi ha l'Institut Català de la Dona, o de l'Agència Estatal de Meteorologia quan aquí es té el Servei Meteorològic de Catalunya.

Dins de les funcions pròpies que realitza l'Estat espanyol i que hauria d'assumir la Generalitat es troben els serveis públics bàsics, com són justícia, defensa, seguretat ciutadana i institucions penitenciàries i política exterior. En el cas de justícia, la principal actuació en termes de volum de despesa que no ha estat traspasada a la Generalitat és el programa «tribunals de justícia i ministeri fiscal» on la partida més important és el pagament del sou del personal no traspasat a les Comunitats Autònomes, és a dir, entre d'altres, jutges, secretaris judicials i fiscals. En aquest cas, s'ha optat per considerar com a despesa addicional de la Generalitat la que li correspon a partir de l'aplicació del criteri del flux monetari, és a dir, la que l'Estat fa directament a Catalunya en aquesta funció.

Pel que fa al servei de defensa, cal tenir present que es tracta d'un bé públic pur, caracteritzat per una oferta conjunta i impossibilitat d'exclusió dels ciutadans pel sistema de preus. Aquestes propietats fan que tots els ciutadans se'n beneficiïn per igual independentment d'on resideixin i d'on estiguin ubicats els efectius militars. Per això, s'ha considerat que l'estimació que millor pot reflectir el cost que pot suposar el servei de defensa a Catalunya és el càlcul que es deriva del criteri del flux del benefici. Així doncs, sota l'enfocament del benefici, la despesa del conjunt de programes de defensa s'ha imputat a Catalunya en funció de la població, assumint com a hipòtesi que el govern català tindrà un comportament similar a l'espanyol.

Seguretat ciutadana i serveis penitenciaris també és un servei bàsic de l'Estat. En aquest cas, donat que institucions penitenciaris és un servei que està plenament traspasat a la Generalitat no s'ha d'imputar cap mena de cost. Per tant, només resta imputar la part corresponent a seguretat ciutadana que es correspon a la despesa vinculada als cossos de Policia i Guàrdia Civil. Donat que també en aquest cas Catalunya té traspasades competències en matèria de policia, l'indicador més escaient per considerar quin seria el cost addicional és el que es deriva de l'aplicació del criteri del flux monetari, és a dir, considerar la despesa que l'Estat esta fent directament a Catalunya en aquest àmbit, que fonamentalment es materialitza en cost de personal.

Els programes pressupostaris associats a la política exterior fan referència a les relacions polítiques de l'Estat espanyol amb la resta de països. Òbviament, la major part d'aquesta despesa es situa a l'estranger donades les particularitats d'aquest tipus de despesa. Ara bé, com és obvi, això no significa que no sigui un cost per qualsevol govern. Per imputar el cost que aquest servei pot suposar a la Generalitat s'ha utilitzat com a aproximació el derivat del càlcul del principi del benefici, que distribueix la despesa estatal d'aquests programes segons la població. Òbviament, en aquest cas també s'està fent el supòsit que el govern català tindria unes mateixes pautes de despesa en política exterior que l'actual govern espanyol.

Un segon gran grup de polítiques de despesa que actualment fa l'Estat espanyol i que hauria d'assumir la Generalitat són les relacionades amb protecció i promoció social. Dins d'aquesta gran rúbrica es troben els programes de pensions –a funcionaris de l'Estat, de guerra, no contributives...– serveis socials i promoció social, foment de l'ocupació, accés a l'habitatge i foment de l'edificació, i gestió i administració de la seguretat social. És important destacar que en aquest punt s'ha fet la hipòtesi que la Generalitat assumeix els compromisos contrets per l'Estat espanyol amb tots aquests col·lectius. Es tracta de programes que la majoria s'articulen en forma de transferències directes. Així doncs, al tractar-se de transferències directes, el criteri per estimar la quantia de despesa que podria suposar el cost per la Generalitat d'aquest conjunt de programes és el derivat del càlcul del flux monetari, essent la despesa addicional la quantia d'aquestes transferències.

Un tercer grup de polítiques de despesa que fa l'Estat són les vinculades a la producció de béns públics de caràcter preferent. En concret, les despeses que fa en sanitat, educació i cultura. En aquest cas es considera que aquestes són unes competències totalment traspassades a la Generalitat i no té sentit imputar el cost que actualment continua fent l'Estat en aquests àmbits. Per tant, aquestes despeses no es consideren, excepte en dos casos. D'una banda, dins de la funció educació, es considera el programa de beques i ajudes a estudiants, atès que és un programa que no ha estat traspassat a les Comunitats Autònomes i continua estant en mans de l'Estat. Per estimar el que suposaria aquesta despesa s'ha optat per considerar directament l'import de les beques i ajudes que l'Estat atorga als estudiants catalans.

La segona excepció fa referència a la funció de la sanitat. El principal programa de despesa que es troba sota aquesta rúbrica és l'assistència hospitalària de les Forces Armades. Per coherència amb el tractament realitzat amb la resta de programes vinculats a la defensa nacional, s'ha cregut oportú estimar la despesa addicional que suposaria per a la Generalitat aquest servei com la resta de programes de defensa.

Un quart grup de polítiques de despesa pròpies d'un estat i que en aquests moments les està duent a terme el govern central són les de caràcter econòmic. Dins d'aquesta rúbrica hi ha les actuacions referents als diferents sectors econòmics, les infraestructures, el transport i les accions vinculades a la recerca, el

desenvolupament i la innovació. Pel que fa a les despeses públiques dirigides als diferents sectors productius s'ha considerat com a despesa addicional per a la Generalitat la que l'Estat fa directament al territori català i, per tant, la que es deriva de l'atribució territorial seguint el criteri del flux monetari. El mateix criteri s'ha seguit per la resta de polítiques inscrites sota aquesta rúbrica, atès que fonamentalment es tracta o bé de subvencions o bé d'inversions directes.

Finalment, resta el grup de polítiques de despesa catalogades com a actuacions de caràcter general dins de les quals hi ha els programes d'alta direcció, serveis de caràcter general, administració financera i tributària, transferències a altres administracions públiques i deute públic.

Dins de la rúbrica «alta direcció» hi ha, entre d'altres, programes com «jefatura» de l'Estat, activitat legislativa, control extern del sector públic, presidència del govern. En aquest cas, no s'ha assignat cap despesa addicional, doncs la Generalitat ja disposa de l'organització pròpia d'un govern amb competències executives, legislatives i de control. Pel que fa a la funció «serveis de caràcter general», el programa amb un major volum de despesa és el «d'administració perifèrica de l'Estat». Òbviament, per aquest servei no té sentit imputar cap quantia atès que, de nou, la Generalitat ja té les seves pròpies delegacions arreu del territori català. El mateix succeeix amb els programes relatius a administració financera i tributària. Val a dir, que això no significa que no s'hagi de reforçar algun d'aquests serveis, però no s'han d'implantar de nou.

Pel que fa a les transferències a altres administracions públiques, només cal comptabilitzar com a despesa addicional de la Generalitat les transferències que l'Estat atorga als ens locals catalans, ja que les que atorga a la Comunitat Autònoma en concepte de finançament autonòmic ja no té raó de ser. El 2009 les transferències cap als ens locals vam incrementar-se substancialment com a conseqüència del «Plan E» –Plan Español para el Estimulo de la Economía y el Empleo. De tota manera, en el present estudi no s'ha considerat aquest pla com una despesa addicional a assumir per la Generalitat, ja que respon a un fet conjuntural de la política estatal.

En relació al deute públic, s'ha considerat que Catalunya haurà de fer-se càrrec d'una part del deute que té l'Estat espanyol i, això comporta assumir un cost de finançament anual en concepte de pagament d'interessos. En concret, s'imputa a Catalunya una part del cost financer del deute de l'Estat. Es calcula aplicant el pes de les despeses de l'Estat a Catalunya segons el criteri del flux monetari en el període 2002–2005 sobre el total del cost financer anual del deute. És a dir, es considera que només s'assumeix el deute corresponent a la despesa realitzada a Catalunya en el període 2002–2005, donat que aquests interessos són fruit d'una despesa que es va produir en el passat. El percentatge d'imputació és del 13,4%.²⁷

27 Aquest és el mateix criteri que es fa utilitzar en el càlcul de la balança fiscal de Catalunya fet per la Generalitat (2012).

A part de la despesa que realitza directament l'Estat i que Catalunya hauria d'assumir si fos un estat, també cal comptabilitzar la despesa que fan altres organismes i entitats públics. En concret, del conjunt de l'amalgama d'organismes autònoms, agències estatals i altres organismes públics s'han considerat els necessaris per configurar un Estat propi. Així, s'ha considerat la despesa realitzada a Catalunya per l'Agència Estatal de l'Administració Tributària, ja que Catalunya hauria de disposar dels mitjans necessaris per fer front a la gestió i recaptació dels impostos. Aquests mitjans poden ser equivalents als que actualment té l'AEAT a Catalunya. Un raonament similar es pot utilitzar en el cas del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), si es considera que Catalunya ha de continuar apostant per la recerca.

L'anàlisi en detall del conjunt d'organismes i entitats, posa de manifest que més de la meitat del total de la seva despesa correspon al Fondo Español de Garantía Agraria (FEGA), el qual té com a funció repartir els recursos del FEOGA–Garantia entre les Comunitats Autònomes. Aquest és un organisme que no suposa un cost addicional a la Generalitat, atès que la seva missió és gestionar els recursos de la Política Agrària Comuna.

A part d'aquests organismes, n'existeixen d'altres que també operen a Catalunya, però tenen un pressupost molt reduït i en molts casos, la Generalitat ja té un organisme o entitat similar. Aquest seria el cas, per exemple, de l'Institut de la Dona i l'Institut Nacional d'Estadística, entre d'altres. Per tant, en aquest casos no s'ha imputat cap tipus de despesa.²⁸

Una tercera administració que cal considerar és la seguretat social i els seus organismes. Actualment, aquesta administració és totalment centralitzada i, per tant, cal considerar el volum de despesa que suposaria l'assumpció per part de la Generalitat d'aquesta competència. Com ja s'ha dit reiteradament, s'assumeix la hipòtesi que es manté l'actual nivell de prestacions i, per tant, l'actual nivell de despesa. Així doncs, i donat que aquesta despesa està altament territorialitzada, l'estimació del volum que suposaria per a la Generalitat seria la despesa que actualment fa l'administració de la seguretat social i els seus organismes a Catalunya segons el criteri del flux monetari. Això vol dir computar fonamentalment la quantia actual de les prestacions econòmiques que realitza la seguretat social a Catalunya.

Finalment, en el present estudi també s'inclouen les empreses públiques destinades a la creació de grans projectes d'inversió i que contribueixen a incrementar de manera significativa l'estoc de capital públic. En aquest cas, s'ha considerat que l'augment de despesa per la Generalitat es correspondria amb les inversions directes d'aquestes empreses a Catalunya.

28 Val a dir que l'administració central té més de 70 organismes autònoms i que tots ells suposen només el 5% de la despesa total del sector públic central, per tant, la incidència de que no s'hagi considerat algun d'aquests organismes és ridícula. A més, en la majoria dels casos ja tenim a Catalunya un organisme equivalent i el que estem fent els catalans és sufragar el cost de la duplicitat.

Quadre 20. Despeses addicionals de Catalunya com a estat (milions d'euros)

	2006	2007	2008	2009
Polítiques de despesa de l'Estat espanyol				
Serveis públics bàsics	1.957	2.147	2.245	1.651
· Justícia	142	104	99	82
· Defensa	1.225	1.328	1.406	1.332
· Seguretat ciutadana i institucions penitenciàries	468	585	605	99
· Política exterior	122	130	135	138
Actuacions de protecció i promoció social	1.081	1.166	1.153	894
· Pensions	794	832	875	558
· Serveis socials i promoció social	72	104	111	101
· Foment de l'ocupació	2	2	2	0
· Accés a l'habitatge i foment de l'edificació	207	224	160	231
· Gestió i administració de la Seguretat Social	6	4	5	4
Protecció de béns públics de caràcter preferent	116	131	155	177
· Sanitat (assistència hospitalària FFAA)	37	40	38	38
· Educació (beques)	79	91	117	139
· Cultura	0	0	0	0
Actuacions de caràcter econòmic	1.406	1.604	1.850	2.425
· Agricultura, pesca i alimentació	78	62	86	144
· Indústria i energia	7	8	27	42
· Comerç, turisme i PIMES	17	15	14	13
· Subvencions al transport	382	242	263	353
· Infraestructures	689	980	1.147	1.387
· Investigació, desenvolupament i innovació	225	290	306	479
· Altres actuacions de caràcter econòmic	8	7	7	7
Actuacions de caràcter general	3.992	4.245	4.433	4.619
· Alta direcció	0	0	0	0
· Serveis de caràcter general	0	0	0	0
· Administració financera i tributària	0	0	0	0
· Transferències a altres administracions públiques (a EELL)	2.474	2.825	2.879	2.894
· Deute públic	1.518	1.420	1.554	1.725
Total Estat	8.551	9.294	9.836	9.701

	2006	2007	2008	2009
Organismes i entitats públiques				
Agència Estatal de l'Administració Tributària	212	224	239	236
Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC)	97	114	59	187
Total organismes i entitats públiques	309	338	298	423
Seguretat social i els seus organismes				
TGSS i entitats gestores	15.037	16.203	17.142	18.076
Mútues AT i MP	1.053	1.294	1.580	1.434
Servei Públic d'Ocupació	3.383	3.596	4.167	6.617
Fons de Garantia Salarial	93	109	132	174
Mutualitat General Judicial	8	8	9	10
Institut Social de les Forces Armades	22	22	23	24
Mutualitat General de Funcionaris Civils de l'Estat	125	132	136	141
Total seguretat social	19.721	21.364	23.189	26.476
Empreses públiques de caràcter inversor				
AENA	485	723	686	554
Aigües de la Conca de l'Ebre (ACESA)		28	57	84
Aigües de la Conca del Mediterrani (AQUAMET)	3	1	4	17
Depuradora del Baix Llobregat	41	0	0	0
Gestor d'Infraestructures Ferroviàries (GIF/ADIF)	905	826	930	1.134
Ports de l'Estat	250	162	170	147
Societat Estatal d'Infraestructures Agràries del Nord-Est SA	39	20	19	12
Societat Estatal d'Infraestructures de Transport Terrestre (SEITSA)		88	150	257
Total empreses públiques inversores	1.723	1.848	2.016	2.205
Total despeses addicionals	30.304	32.844	35.339	38.870

Font: Generalitat de Catalunya (2012): *Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006–2009*, Barcelona, i elaboració pròpia.

En el quadre 20 es mostra el resultat de l'estimació seguint els criteris esmentats. Tal i com es pot comprovar, entre els anys 2006 i 2009 les despeses addicionals que hauria d'assumir la Generalitat van augmentar de manera considerable al passar dels 30.304 milions d'euros el 2006 als 38.870 del 2009. Les principals causes de l'increment van ser l'augment de recursos que va necessitar el Servei Públic d'Ocupació per fer front al pagament de les prestacions d'atur i la política expansiva que es fa per lluitar contra la crisi econòmica. Per tant, la despesa a assumir varia en funció de l'any depenent de la política de l'Estat, ja que, com s'ha dit, es parteix de la hipòtesi que es manté el mateix nivell de despesa i de serveis públics. Aquesta és una restricció de l'anàlisi efectuada, però distingir quina és la despesa estructural –que és la que s'hauria de comptabilitzar– i quina és la conjuntural està fora de l'abast d'aquesta anàlisi.

En aquest punt cal apuntar que s'hauria d'aprofitar el nou estat per millorar les estructures administratives i burocràtiques i gastar amb més eficiència. És una oportunitat que no es pot deixar de banda. No s'han d'heretar velles estructures burocràtiques i sistemes de gestió que generen moltes ineficiències.

1.3. Guany fiscal de la independència

Una vegada comptabilitzats els ingressos i les despeses addicionals que tindria Catalunya com a estat es pot veure el guany fiscal que es produiria. El quadre 21 mostra com els ingressos addicionals superen les despeses en tots els anys analitzats. El saldo –guany que s'obtidria com a estat independent– varia en funció de la conjuntura econòmica. Així, per exemple, el 2007 el guany hagués estat de 21.071 milions d'euros, mentre que el 2009 de tan sols 2.007 milions. Aquest comportament és conseqüència, bàsicament, de la caiguda dels ingressos impositius degut a la crisi econòmica, i a l'augment de les despeses vinculades a les prestacions d'atur i a les mesures anticíclics que va prendre el Govern central, com ja s'ha esmentat abans.

Aquestes xifres mostren la viabilitat de Catalunya com a estat, és a dir, la capacitat d'autofinançament de Catalunya i la seva capacitat per poder mantenir els serveis de l'estat del benestar.

Ara bé, al guany anterior s'hi ha de sumar el guany derivat de deixar de participar en el finançament de la càrrega que suposa el dèficit pressupostari de l'Estat espanyol. En l'apartat 2.1 del primer capítol s'ha fet esment a com el saldo de la balança fiscal s'ha de neutralitzar, que no és altra cosa que computar la càrrega impositiva futura que suposarà pels contribuents el dèficit pressupostari del sector públic central. El dèficit implica que el sector públic s'endeuta i que aquest deute, més tard o més d'hora, s'ha de tornar mitjançant els impostos que paguen els contribuents. Per tant, el dèficit d'avui suposa més impostos demà. Si aquesta càrrega del dèficit pressupostari es té en compte quan es calcula el saldo de la balança fiscal, també s'ha de tenir en compte ara com una càrrega que es deixa d'assumir amb la independència.

Per tant, als guanys obtinguts el 2008 i 2009 s'hi ha de sumar el guany de no haver d'assumir la càrrega del dèficit pressupostari estatal. Això fa que els guanys fiscals passin a ser de 17.205 i 17.625 milions d'euros per a 2008 i 2009, respectivament²⁹ –veure quadre 21. En canvi, el 2006 i el 2007 el pressupost del sector públic central va tenir superàvit. En l'apartat 2.1 del primer capítol també s'ha dit que en aquest cas la neutralització implica disminuir la càrrega impositiva, ja que un superàvit suposa menors impostos en el futur. Així, els guanys fiscals del 2006 i 2007 passen a ser de 14.480 i 15.822 milions d'euros, respectivament.

Quadre 21. Guany fiscal de la independència*

(milions d'euros)	2006	2007	2008	2009		
1. Ingressos addicionals	49.270	53.915	46.920	40.877		
2. Despeses addicionals	30.304	32.844	35.339	38.870		
3. Guany fiscal (1–2)	18.966	21.071	11.581	2.007		
4. Desaparició de la càrrega del dèficit del govern espanyol**	-4.486	-5.249	5.624	15.618		
Guany fiscal total (3+4)	14.480	15.822	17.205	17.625		
(milions d'euros constants)	2006	2007	2008	2009	Mitjana 2006–2009	% sobre el PIB
1. Ingressos addicionals	52.452	55.541	47.201	40.877	49.018	25,1
2. Despeses addicionals	32.261	33.835	35.551	38.870	35.129	18,0
3. Guany fiscal (1–2)	20.191	21.707	11.650	2.007	13.889	7,1
4. Desaparició de la càrrega del dèficit del govern espanyol**	-4.776	-5.407	5.658	15.618	2.773	1,4
Guany fiscal total (3+4)	15.415	16.299	17.308	17.625	16.662	8,5

*En aquest guany si haurien de detreure les aportacions monetàries que Catalunya hauria de fer a organismes internacionals als que pertanyés, com per exemple la UE o el FMI. **El 2006 i 2007 el govern espanyol tenia superàvit.

Font: Quadres 19 i 20. Generalitat de Catalunya (2012): *Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006–2009*, Barcelona, i elaboració pròpia.

29 S'ha de fer notar que el dèficit pressupostari de l'Estat el 2009 va arribar al 8,58% del PIB espanyol, la xifra més alta que ha assolit en els últims temps.

Com que en el període analitzat hi ha anys de bonança i de crisi, segurament la mitjana dels ingressos i les despeses addicionals i dels guanys fiscals del període 2006–2009 expressa millor la tendència estructural. Per tant, segons el quadre 21, un Estat català tindria uns ingressos addicionals d'uns 49.000 milions d'euros (25% del PIB) i unes despeses addicionals d'uns 35.000 milions d'euros (18% del PIB). Això dona un guany d'uns 14.000 milions d'euros (7% del PIB). Si hi sumem el guany obtingut per deixar de contribuir al finançament del dèficit pressupostari estatal, el guany arriba als 16.000 milions d'euros (8,5% del PIB).

Finalment cal fer dues precisions. La primera és que els resultats del guany fiscal obtingut no coincideixen amb les xifres del dèficit fiscal de Catalunya amb l'administració de l'Estat. Això és perquè les despeses addicionals que es comptabilitzen no són exactament les que es computen en el càlcul de la balança fiscal, ja que com s'ha dit abans hi ha despeses estatals que no es computen perquè deriven d'unes competències que suposen una duplicitat amb les que actualment té la Generalitat.

La segona precisió té a veure amb les contribucions que hauria de fer Catalunya a organismes internacionals –UE, FMI... El saldo de Catalunya amb la UE ha sigut negatiu des del seu origen (1986), contràriament al saldo positiu que manté l'Estat espanyol. Segons el Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat, el saldo fiscal mitjà anual de Catalunya amb la UE és, en el període 2007–2013, del 0,72% del PIB. Això representa una aportació anual al voltant de 1.400 milions d'euros, una mica superior a la de Suècia, que el 2009 va ser de 1.126 milions. Per tant, del guany fiscal obtingut per la independència de Catalunya si hauria de detreure aquest saldo negatiu amb la UE.

També si Catalunya estés integrada a la zona euro hauria de fer una aportació al MEDE (Mecanisme Europeu d'Estabilitat), que és un fons econòmic destinat a ajudar als estats de la zona euro amb problemes de deute sobirà, creat l'11 de juliol del 2011 pels ministres de finances de la moneda única. La majoria del capital aportat pels estats és en forma de «capital mobilitzable» i garanties.

Ara bé, la no consideració en aquest estudi de totes aquestes aportacions no altera substancialment els resultats obtinguts.

1.4. El sistema de la seguretat social

Un dels missatges que se senten entre els contraris a un Estat català és que aquest no tindria recursos suficients per poder pagar les pensions als seus jubilats. És una afirmació que pot fer molt mal, doncs va en contra del dret fonamental que té tota persona de poder percebre una pensió després d'una vida laboral durant la qual ha cotitzat per fer efectiu aquest dret. Va en contra d'un col·lectiu força vulnerable.

En el guany fiscal calculat en la secció anterior s'inclou el sistema de la seguretat social. Per tant, ja es pot veure que una Catalunya independent no tindria problemes per pagar les pensions i les demés contri-

bucions de la seguretat social. No obstant això, val la pena dedicar-hi un apartat sencer a tractar aquesta qüestió. De fet, algunes persones es fan la següent pregunta: si tota la vida he pagat a Madrid per percebre la pensió de jubilació –per tant el fons és allà–, ¿si Catalunya s'independitza perdré els diners? ¿No em pagaran la pensió? És una por raonable i comprensible. Doncs bé, davant de tots aquests neguits i missatges i per evitar malentesos és necessari puntualitzar algunes qüestions als ciutadans.

En primer lloc, cal dir que el present sistema de pensions és de repartiment. Això vol dir que les pensions actuals es paguen amb les cotitzacions pagades pels treballadors que ara estan en actiu. No és que els nostres jubilats cobrin d'un fons format per la capitalització del que van anar pagant mentre treballaven, sinó que la quantia pagada en la seva etapa laboral va servir per pagar les pensions dels que llavors estaven jubilats. Així doncs, si Catalunya esdevé un estat, les pensions dels jubilats les pagaran els treballadors catalans mitjançant les seves cotitzacions socials.

En segon lloc, cal donar el missatge que una Catalunya independent podrà pagar totes les prestacions de la seguretat social –pensions, atur... Per poder fonamentar aquesta afirmació s'han de comptabilitzar tots els ingressos i les despeses del sistema de la seguretat social, on s'inclouen la tresoreria general de la seguretat social i les seves entitats gestores, els organismes autònoms que gestionen prestacions socials, com ara el que gestiona la prestació d'atur, i les mútues, com la MUFACE corresponent als funcionaris de l'Estat.

Quadre 22. Saldo acumulat de la seguretat social, 1995–2010

Saldo = Ingressos – Despeses

	Catalunya	Estat espanyol sense Catalunya	Estat espanyol
MEUR (preus reals de 2010)			
1995–2010	24.774	–86.332	–61.558
Euros per habitant (preus reals de 2010)			
1995–2010	3.286	–2.177	–1.304

Font: Liquidació del pressupost del sistema de la Seguretat Social i liquidació del pressupost dels organismes autònoms, agències estatals i altres organismes públics, i INE. Generalitat de Catalunya (2012): *Informe sobre les aportacions de Catalunya a la Seguretat Social*.

Com mostra el quadre 22, a Catalunya el saldo acumulat de la seguretat social del període 1995–2010, és a dir, la diferència entre els ingressos i les despeses d'aquest anys, va presentar un superàvit de 3.286 euros per habitant en termes reals, mentre que a la resta de l'Estat espanyol un dèficit de 2.177 euros per capita. Durant aquests setze anys, la resta de l'Estat va tenir onze anys de dèficit i només cinc de superàvit del 2003 al 2007. En canvi, Catalunya només va experimentar dèficit el 1995, el 1996, el 2009 i el 2010, degut a les conseqüències de la crisi que dispara les prestacions d'atur i disminueix la quantia de les cotitzacions –veure quadre 23.

Ara bé, també s'ha de dir que el dèficit de Catalunya en termes relatius és molt més reduït que el de la resta de l'Estat. Així, la mitjana catalana del dèficit 2009–2010 és de 450 euros per habitant en termes reals, mentre que el de la resta de l'Estat arriba fins a 1.217 euros –veure quadre 24. Per tant, amb superàvit o dèficit, aquestes xifres demostren que Catalunya és contribuïdora neta al sistema de la seguretat social de la resta de l'Estat, és a dir, els treballadors catalans a través de les seves cotitzacions ajuden a pagar les pensions dels jubilats de la resta de l'Estat, i no al revés, com diuen alguns.

En conclusió, els ciutadans catalans poden estar tranquils: una futura Catalunya independent podrà pagar les seves pensions i les prestacions d'atur. De fet, de les dades es desprèn que els pensionistes i aturats catalans no podran cobrar si continuem gaire temps més formant part de l'Estat espanyol.

Quadre 23. Saldo de la seguretat social

Saldo = Ingressos – Despeses. MEUR (preus reals de 2010)

	Catalunya	Estat espanyol sense Catalunya	Estat espanyol		Catalunya	Estat espanyol sense Catalunya	Estat espanyol
1995	-1.045	-12.176	-13.221	2003	3.092	1.121	4.213
1996	-358	-9.284	-9.642	2004	2.807	931	3.739
1997	678	-4.315	-3.637	2005	2.957	1.346	4.303
1998	1.050	-4.194	-3.144	2006	3.536	2.628	6.165
1999	1.690	-4.439	-2.749	2007	3.379	1.634	5.013
2000	2.197	-3.197	-1.000	2008	2.591	-2.596	-5
2001	2.727	-126	2.601	2009	-1.252	-21.932	-23.183
2002	2.866	-5.418	-2.552	2010	-2.142	-26.317	-28.459

Font: Liquidació del pressupost del sistema de la Seguretat Social i liquidació dels pressupost dels organismes autònoms, agències estatals i altres organismes públics, i INE. Generalitat de Catalunya (2012): *Informe sobre les aportacions de Catalunya a la Seguretat Social*.

Quadre 24. Saldo acumulat de la seguretat social, 2009–2010

Saldo = Ingressos – Despeses

	Catalunya	Estat espanyol sense Catalunya	Estat espanyol
MEUR (preus reals de 2010) 1995–2010	–3.394	–48.248	–51.642
Euros per habitant (preus reals de 2010) 1995–2010	–450	–1.217	–1.094

Font: Liquidació del pressupost del sistema de la Seguretat Social i liquidació del pressupost dels organismes autònoms, agències estatals i altres organismes públics, i INE. Generalitat de Catalunya (2012): *Informe sobre les aportacions de Catalunya a la Seguretat Social*.

Una altra qüestió molt diferent és la sostenibilitat del sistema de pensions a llarg termini, que depèn de qüestions demogràfiques. Cada vegada hi ha més pensionistes perquè les persones viuen més i, per tant, el sistema de repartiment que tenim implica que la població que treballa ha de pagar les pensions d'un major nombre de jubilats. En aquest sentit, el nou estat hauria d'analitzar la sostenibilitat del nostre sistema a llarg termini i buscar sortides a aquesta problemàtica. S'haurien d'analitzar sistemes alternatius com els de capitalització.

1.5. El sector públic del nou Estat. Comparativa amb la UE

Si se suma a les despeses actuals de la Generalitat i els governs locals catalans, les despeses addicionals estimades s'obté el sector públic consolidat d'una Catalunya independent. Amb dades de 2009, la seva despesa pública se situa entorn al 39% del PIB català –veure quadre 25.

Quadre 25. Pes del sector públic de Catalunya com a estat (milions d'euros)

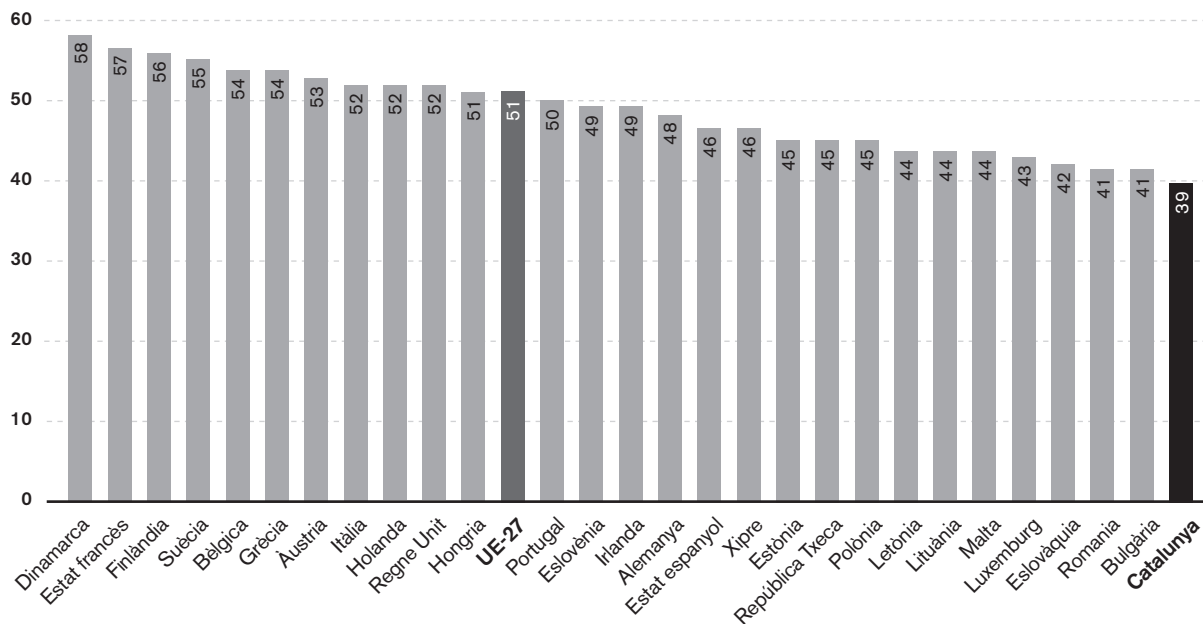
	Despesa no financera (obligacions reconegudes)			
	2006	2007	2008	2009
Despeses addicionals com estat*	30.304	32.844	35.339	38.870
Administració autonòmica	23.899	25.722	28.327	32.516
Entitats locals	9.124	10.213	10.816	10.936
Total no consolidat	63.328	68.778	74.482	82.322
Total consolidat	57.178	61.947	67.377	76.213
% sobre el PIB	31%	31%	33%	39%

*Inclou despesa financera.

Font: Quadre 20, Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i elaboració pròpia.

L'anàlisi comparativa amb la resta de països de la UE contextualitza les xifres anteriors. En relació al pes de la despesa pública sobre el PIB, Catalunya se situa a la darrera posició del rànquing –veure gràfic 6. Aquesta posició està influenciada per la metodologia utilitzada, que comptabilitza les despeses addicionals on incorporaria Catalunya com a estat a partir de la despesa que l'Estat espanyol fa actualment al nostre país, i aquesta és relativament baixa, representant només un 14% del total de la despesa pública espanyola enfront d'un 16% del pes de la població catalana. Podem observar que la despesa mitjana de l'Estat espanyol en relació al PIB és més alta que la de Catalunya 46% i 39% respectivament fet que es deu a l'efecte anterior. Òbviament, si Catalunya fos un estat, podria destinar el guany fiscal que això li suposaria a incrementar el nivell i la qualitat dels serveis públics i del seu estat del benestar, aproximant-se a la mitjana de la UE.

Gràfic 6. Volum del sector públic als països de la UE, 2009

Font: Eurostat i elaboració pròpia.

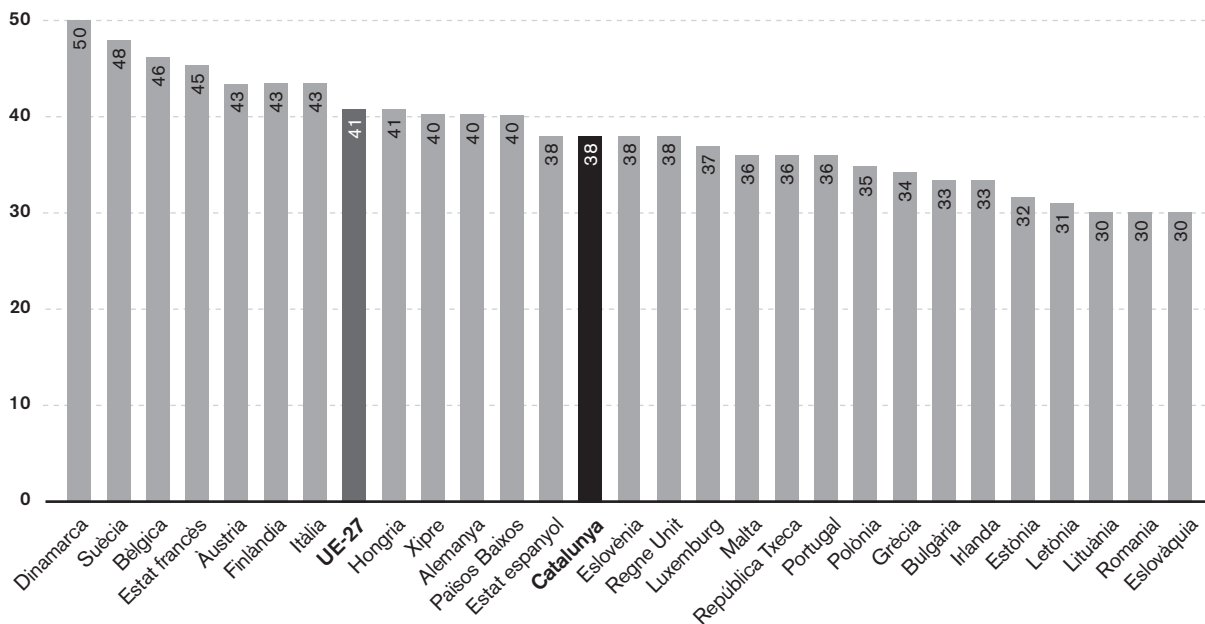
Quadre 26. Pressió fiscal suportada per Catalunya

	Impostos (drets reconeguts)			
	2006	2007	2008	2009
Impostos addicionals	50.254	55.005	49.216	42.637
Administració autonòmica	15.637	16.140	15.579	14.929
Entitats locals	3.490	3.609	3.668	3.759
Total impostos	69.381	74.754	68.463	61.326
% sobre el PIB	38%	38%	34%	31%

Font: Quadre 19, Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i elaboració pròpia.

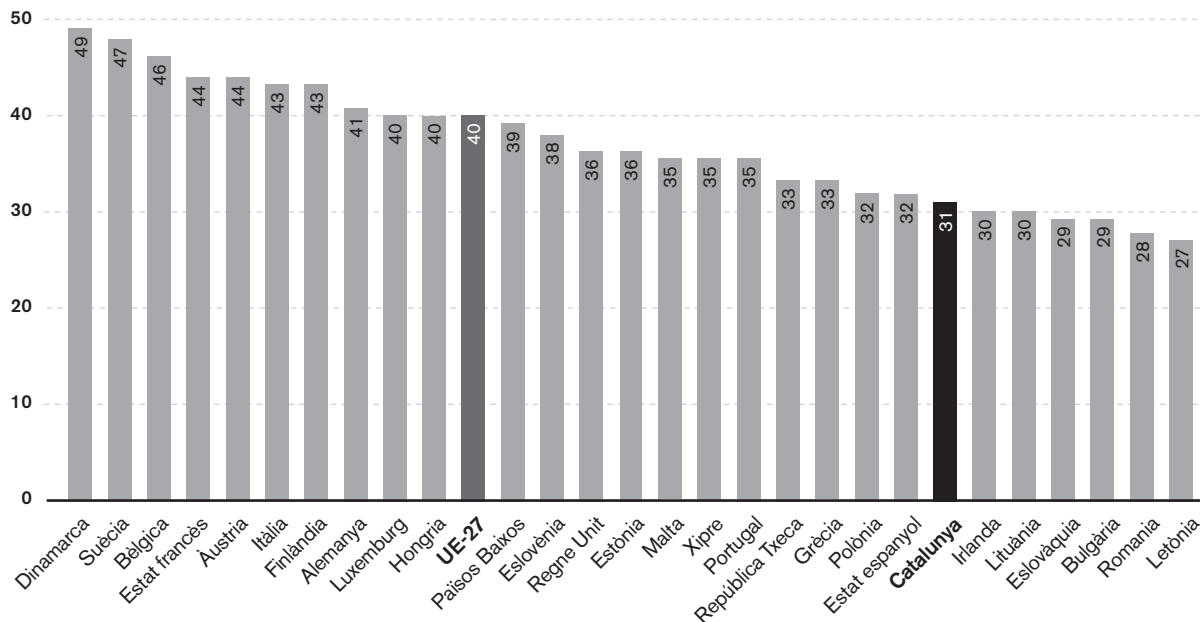
El quadre 26 mostra la pressió fiscal –percentatge d'impostos i cotitzacions socials en relació al PIB– suportada per Catalunya. El 2009 va ser del 31% del PIB, però el 2007, últim any de bonança econòmica, va arribar al 38% del PIB. El 2009 baixa perquè, com s'ha vist, disminueix considerablement la recaptació impositiva.

Gràfic 7. Pressió fiscal als països de la UE, 2007

Font: Eurostat i elaboració pròpia.

Gràfic 8. Pressió fiscal als països de la UE, 2009

Font: Eurostat i elaboració pròpia.

Pel que respecte a la pressió fiscal de Catalunya en relació a la comparativa europea, el 2007 se situava una mica per sota a la del conjunt de la UE-27, 41% del PIB –veure gràfic 7. El 2009 es situa més a la cua dels diferents països per l'efecte de la crisi esmentat –veure gràfic 8.

1.6. Impacte econòmic del guany fiscal de la independència

En la ciència econòmica es parla de l'efecte multiplicador, que és el conjunt d'increments que es produeixen en el PIB d'una economia com a conseqüència d'un increment extern en el consum, la inversió o la despesa pública.

El guany fiscal de la independència de Catalunya tindria un efecte multiplicador sobre l'economia catalana. Els més de 16.000 milions d'euros de guany fiscal es podrien dedicar a incrementar la despesa pública, doncs ja s'ha vist que actualment es disposa d'un nivell per sota els estàndards europeus, o a rebaixar els impostos. L'increment de la despesa pública –o la rebaixa d'impostos– augmentaria el consum o/i la inver-

sió, la qual cosa generaria un efecte positiu sobre l'economia, incrementant la seva capacitat productiva i creant llocs de treball. Tindria, per tant, un efecte multiplicador sobre l'economia superior a l'impacte inicial del guany fiscal.

L'efecte multiplicador sobre l'economia catalana dependrà òbviament de l'ús que es faci d'aquest guany fiscal. Per exemple, Jordi Pons i Ramon Tremosa (2005) van suposar que els recursos provinents de la desaparició del dèficit fiscal de Catalunya es dedicaven a la inversió en infraestructures, i després analitzaven el seu impacte sobre l'economia catalana. Els resultats obtinguts mostren que si en tots els anys del període 2002–2010 el dèficit fiscal de Catalunya amb l'Estat espanyol s'hagués reduït en un 1% del PIB català, el 2010 el PIB català per capita hagués estat major en un 9,8%, amb una reducció equivalent al 3% del PIB català, el 2010 el PIB català per capita hagués estat major en un 32.1%, i finalment, amb una reducció del 5% del PIB català, el 2010 el PIB català per capita hagués estat major en un 58,3%.

Altres alternatives de com gastar el guany fiscal de la independència poden ser: reduir impostos, incrementar la despesa social, o eixugar el dèficit pressupostari de la Generalitat de Catalunya. Totes aquestes mesures tindrien efectes beneficiosos per l'economia catalana. Fins i tot, milloraria substancialment la solvència de les finances catalanes. En aquest sentit, el Cercle Català de Negocis (2012) ha elaborat un informe sobre la qualitat creditícia d'un Estat català, el qual tindria una valoració tipus AA/AAA, similar a la de vuit estats petits europeus amb un PIB per capita alt: Suïssa, Suècia, Noruega, Finlàndia, Dinamarca, Àustria, Bèlgica i Holanda.

2. Segregació d'actius i passius econòmics

2.1. Criteris de repartiment. Conveni de Viena³⁰

Quan sorgeix un nou estat, es planteja la qüestió de la successió d'actius i passius econòmics de l'estat predecessor. La Convenció de Viena sobre la Successió d'Estats de 1978 estableix com s'han de repartir els béns, els arxius i els deutes de l'estat predecessor. No obstant això, aquesta Convenció no ha entrat en vigor perquè no l'han ratificada el nombre suficient d'estats entre els que no ho ha fet hi ha l'espanyol.

També per establir els criteris de repartiment dels actius i passius econòmics de l'estat predecessor, s'ha d'acudir als principis derivats del Dret Internacional, que es fonamenta en la pràctica internacional, és a dir, en el costum i els principis generals del Dret. Entre aquests principis cal esmentar els següents:

30 Per una informació més àmplia d'aquest apartat, veure Pont (2012), cap. XIII.

- Principi d'equitat: la relació entre l'assumpció d'actius i passius ha de ser equitativa. Si s'assumeix el 20% de passius, no es pot assumir només el 5% d'actius.
- Principi de proporcionalitat: els criteris de repartiment dels actius i passius no poden allunyar-se, en línies generals, d'una base demogràfica o econòmica.
- Principi de contribució històrica: el criteri de repartiment es basa en la contribució que històricament ha fet el nou estat en el valor dels actius o passius a repartir. Per exemple, es podria repartir el Fons de Reserva de la Seguretat Social en base a l'aportació històrica que hi ha fet Catalunya.
- Principi de territorialitat: el repartiment es basa en la referència específica a cada territori que comporten els actius a repartir. Per exemple, els papers de Salamanca s'han de retornar a Catalunya perquè el seu contingut en fa referència.
- Principi de capacitat econòmica: els països que sorgeixen després de l'escissió han de ser viables econòmicament.

Així mateix, caldrà considerar precedents establerts per la jurisprudència i la pràctica internacional.

Segons el Conveni de Viena, distingirem entre Béns, Arxius i Deutes.

a. Béns

- S'entén per béns de l'estat predecessor els béns, els drets i els interessos que en la data de successió d'estats i de conformitat amb el dret intern de l'estat predecessor pertanyin a aquest –article 8 del Conveni de Viena.
- La transmissió dels béns des de l'estat predecessor a l'estat successor es farà sense cap mena de compensació –article 11.
- A menys que l'estat predecessor i l'estat successor hagin convingut una altra cosa: els béns immobles de l'estat predecessor situats al territori que se separa passaran a l'estat successor –article 17.1a–, i els béns mobles de l'estat predecessor vinculats a l'activitat de l'estat predecessor al territori a que es refereix la successió passaran a l'estat successor –article 17.1b.
- Els béns mobles de l'estat predecessor diferents als mencionats en l'apartat anterior passaran a l'estat successor en un proporció equitativa –article 17.1c.

Albert Pont (2012) distingeix entre béns de domini públic, béns de domini privat i altres béns. Entre els primers hi ha els següents: cursos d'aigua,³¹ aigües interiors, espais marítims, vies de comunicació, espai radioelèctric, serveis públics, infraestructures, RTVE, satèl·lits artificials. En alguns d'aquests béns es podria acordar una administració conjunta, per exemple RTVE o satèl·lits artificials. A més a més, si aquests béns porten associat algun deute, assumirà el deute territorialitzable en base a un repartiment equitatiu del mateix.

Els béns de domini privat –no estan sotmesos a l'ús col·lectiu– inclouen, entre altres: edificis de l'administració pública, terrenys propietat de l'estat, instal·lacions de defensa, telecomunicacions, reserves del Banc d'Espanya i del Tresor Públic –una part de l'emissió de bons del Tresor–, emissió de deute de l'ICO, fons de reserva de la seguretat social. Les reserves del Banc d'Espanya i del Tresor Públic es poden repartir en proporció al pes de l'economia de l'estat successor, o segons el principi de contribució històrica. Aquest mateix principi es pot aplicar al Fons de Reserva de la Seguretat Social.

Dins de la categoria d'altres béns, Pont (2102) inclou: béns immobles, on s'aplicarà el criteri de territorialitat; béns immobles de caràcter extraterritorial –ambaixades i consulars–, on s'aplicarà el criteri de proporcionalitat; béns del Patrimoni Nacional, on s'aplicaran els criteris de referència específica a cada territori i el de proporcionalitat;³² material militar, trens, consumibles de l'administració central, avions, vaixells i altres vehicles..., aplicant-se el criteri de proporcionalitat.

Pont (2012) adverteix que s'ha de vetllar perquè l'Estat espanyol no iniciï un procediment de desafecció dels seus béns públics, privatitzant-los amb la intencionalitat d'evitar-ne el traspàs a l'estat successor emparant-se en un canvi de legislació que en permeti la privatització prèvia.

També esmenta que la restitució de béns té certs efectes retroactius, que existeix el principi d'enriquiment sense causa i l'establiment de compensacions pel lucre cessant que se'n pugui derivar, en el cas de mala fe. Per exemple aquests principis es podrien aplicar al cas del persistent dèficit fiscal o als deutes de l'Estat amb la Generalitat –Fons de competitivitat i Disposició Addicional Tercera. Són qüestions que s'han de tenir en compte en la negociació del repartiment dels actius i passius a fi d'obtenir-ne el màxim profit. També la legislació fixa prescripcions en aquestes qüestions l'espanyola l'estableix en quinze anys.

31 Una vegada establerta la línia de frontera, els cursos d'aigua que la creuin passaran a ser sotmesos a les disposicions establertes en la Convenció de les Nacions Unides sobre el dret de cursos d'aigua internacionals per a finalitats diferents de la navegació (1997). Veure Pont (2012), pàg. 542. Per exemple, s'haurien d'incloure acords sobre els usos de l'Ebre.

32 També cal dir que hi ha béns del Patrimoni Nacional que s'han adquirit amb els diners de tots, però no en benefici d'un territori, per exemple el Museu del Prado. D'aquests béns se'n hauria de demanar una compensació proporcional.

b. Arxius (documents, biblioteques...)

- S'entén per arxius de l'estat predecessor tots els documents, sigui quina sigui la seva data i naturalesa, produïts o rebuts per l'estat predecessor en l'exercici de les seves funcions, que en la data de la successió, pertanyin a l'estat predecessor de conformitat amb al seu dret intern i siguin conservats per ell directament o sota el seu control en qualitat d'arxius per qualsevol finalitat –article 20 del Conveni de Viena.
- A menys que l'estat predecessor i l'estat successor hagin convingut una altra cosa, el pas dels arxius de l'estat predecessor a l'estat successor es realitzarà sense compensació –article 23.
- La part dels arxius de l'estat predecessor que per a una administració normal del territori que se separa ha de trobar-se en aquest territori, passarà a l'estat successor –article 30.1a.
- La part dels arxius de l'estat predecessor, diferent a la part mencionada anteriorment, que concerneixi directament al territori que se separa, passarà a l'estat successor –article 30.1b.
- L'estat predecessor proporcionarà a l'estat successor la millor prova disponible en els seus arxius que guardi relació amb els títols territorials de l'estat successor o amb les seves fronteres o que sigui necessari per aclarir el sentit dels documents dels arxius de l'estat predecessor que passin a l'estat successor en aplicació de les altres disposicions de l'article 30 –article 30.2.
- Els acords que se celebrin entre l'estat predecessor i l'estat successor en matèria d'arxius de l'estat predecessor no podran menyscar el dret dels pobles d'aquests estats al desenvolupament, a la informació de la seva història i al seu patrimoni cultural –article 30.3.

Les anteriors disposicions són importants per a la gestió d'estructures essencials del nou estat, com ara el sistema de la seguretat social o l'administració tributària. Així tota la informació en mans de l'Estat espanyol necessària per el bon funcionament d'aquestes estructures hauria de transmetre's al nou Estat català. També són rellevants per acabar de restituir els denominats papers de Salamanca.

c. Deutes

- Quan una o diverses parts del territori d'un estat se separin d'ell i formin un estat, i a menys que l'estat predecessor i l'estat successor hagin convingut una altra cosa, el deute de l'estat predecessor passarà a l'estat successor en una proporció equitativa, tenint en compte, en particular, els béns, drets i interessos que passin a l'estat successor en relació amb aquesta deute d'estat –article 40.1 del Conveni de Viena.

En aquest cas, un criteri a aplicar és el de la proporcionalitat en base al pes econòmic del nou estat. No obstant això, l'aplicació d'aquest principi ha de ser equitatiu en relació als actius que assumeixi el nou estat.

També, en el cas de la independència de Catalunya es podria aplicar el principi de contribució històrica en la seva generació. No pot ser que el nou Estat català assumeixi deutes generades per inversions no fetes a Catalunya, quan històricament l'Estat espanyol l'ha castigat en matèria d'inversions i infraestructures. Per tant, es podria repartir el deute en base al pes específic de la inversió estatal a Catalunya.

2.2. Quantificació del repartiment d'actius i passius entre l'Estat espanyol i el nou Estat català

En aquest apartat es fa una primera aproximació a la quantificació del repartiment d'actius i passius entre l'Estat espanyol i el nou Estat català. S'han agafat els actius i passius dels que es disposa d'una valoració. Per tant, s'ometen béns del Patrimoni Nacional per als quals, com s'ha dit, també es podria demanar una compensació, però per als que no hi ha una valoració disponible.

La forma òptima de fer aquest repartiment seria en una negociació entre l'Estat espanyol i Catalunya i arribar a un acord. El marc de referència hauria de ser el Conveni de Viena de 1983, el Dret Internacional i la pràctica internacional. Per exemple, l'antiga Txecoslovàquia que es va escindir el 1993 entre la República Txeca i Eslovàquia, els actius i passius es van repartir en una proporció de 2 a 1, que responia al pes de la seva població respectiva dins de l'antiga Txecoslovàquia.

Quadre 27. Estoc de capital públic net nominal, 2005 (milers d'euros)

	Estat espanyol	Catalunya
Infraestructures viàries	181.471.718	23.882.362
Infraestructures hidràuliques	72.470.060	6.927.770
Infraestructures ferroviàries de les administracions públiques i altres ens	64.203.077	12.775.716
Infraestructures aeroportuàries de les administracions públiques i altres ens	17.272.893	2.571.539
Infraestructures portuàries	19.183.072	3.147.819
Salut pública	22.465.296	1.576.049
Educació pública	47.347.872	7.333.861
Infraestructures urbanes	38.697.790	5.790.375
Resta de les administracions públiques	147.652.336	16.172.507
Total	610.764.087	80.177.999

Font: Eurostat i elaboració pròpia.

El quadre 27 mostra l'estoc de capital físic de caràcter públic existent a Catalunya. En total suposava 81.1778 milions d'euros el 2005. Segons el Conveni de Viena aquest capital hauria de passar a l'Estat català sense cap mena de compensació pel criteri de territorialitat.

La resta d'actius apareixien en el quadre 28. Segons el Banc d'Espanya els actius financers de l'administració pública central i de la seguretat social eren de 283.528 i 92.427 milions d'euros, respectivament. Dins dels actius de la seguretat social hi ha el Fons de Reserva, d'un import igual a 66.815 milions d'euros. A més a més s'han de comptabilitzar les reserves internacionals i en or i la liquiditat en moneda estrangera del Banc d'Espanya. En el quadre 28 es fan dos supòsits de repartiment d'aquests actius: segons el pes de la població catalana i segons el pes del seu PIB, corresponent-ne 65.932,0 i 80.732,4 milions d'euros segons cada supòsit a Catalunya.

Quadre 28. Repartiment d'actius entre l'Estat espanyol i el nou Estat català, 2011

	Total de l'Estat espanyol MEUR	MEUR	% sobre el PIB	MEUR	% sobre el PIB
1. Estoc de capital físic de les administracions públiques*	610.764,1	80.178,0	38,2	80.178,0	38,2
		Segons població, 16%		Segons PIB, 19,6%	
2. Actius financers de l'administració pública central	283.528,0	45.333,5	21,6	55.509,9	26,4
3. Actius financers de l'administració de la seguretat social	92.427,0	14.778,2	7,0	18.095,6	8,6
3.1 Fons de reserva de la seguretat social	66.815,0	10.683,1	5,1	13.081,2	6,2
4. Reserves internacionals i en or i liquiditat en moneda estrangera al Banc d'Espanya	36.402,0	5.820,3	2,8	7.126,9	3,4
5. Total actius financers i reserves (2+3+4)	412.357,0	65.932,0	31,4	80.732,4	38,4
Total actius (1+5)	1.023.121,1	146.110,0	69,5	160.910,4	76,6

*En valors de 2005.

Font: 1 IVIE. Resta: Banc d'Espanya i Fons de Reserva Seguretat Social i elaboració pròpia.

Pel que fa als passius en mans del sector públic espanyol, el quadre 29 mostra com a finals del 2011 s'eleaven a 631.704 milions d'euros. L'assignació d'una part d'aquests a Catalunya es fa en base a tres criteris: població, PIB i segons el pes de la inversió pública de l'Estat espanyol a Catalunya. Aquest últim criteri respondria al de contribució històrica en la seva generació. Segons Laia Obiols i Esther Sánchez (2010), durant el període 1991–2009 el sector públic espanyol va invertir a Catalunya un 13,6% del total de la inversió realitzada.³³ Per tant, s'atribueix un volum de deute espanyola a Catalunya segons aquest percentatge. Així, el volum de deute assumir només seria de 85.911,7 milions d'euros. Si el criteri fos el de la població, el volum de deute s'elevaria a 101.003,5 milions d'euros i si fos en funció del PIB, a 123.676,8.

En l'assumpció de deutes per part de Catalunya també s'hauria de tenir en compte la quantia de recursos que han vingut a Catalunya per rescatar les entitats financeres catalanes, mitjançant el FROB i el rescat europeu, si bé en part ja pot quedar reflectit en l'endeutament total del sector públic espanyol.

Quadre 29. Repartiment de passius entre l'Estat espanyol i el nou Estat català, 2011

	Total de l'Estat espanyol		Segons pes inversió,* 13,6%		Segons població, 16%		Segons PIB, 19,6%	
	MEUR	MEUR	% sobre el PIB	MEUR	% sobre el PIB	MEUR	% sobre el PIB	
1. Deute de l'administració pública central	599.037,0	81.469,0	38,8	95.780,4	45,6	117.281,2	55,8	
2. Deute empreses públiques	32.667,0	4.442,7	2,1	5.223,1	2,5	6.395,6	3,0	
Total passius (1+2)	631.704,0	85.911,7	40,9	101.003,5	48,1	123.676,8	58,9	

*Inversió del grup Foment més la de la DG de Costes, la DG d'Obres Hidràuliques i les confederacions hidrogràfiques del Ministri de Medi Ambient a partir de 1996. Inversió corresponent al període 1991–2009.

Font: Banc d'Espanya, Idescat i L. Obiols i E. Sánchez (2010), «La inversió pública de l'Estat a Catalunya», *Papers de Treball*, num. 15, Departament d'Economia i Finances, Generalitat de Catalunya.

³³ Observis que aquest percentatge és pràcticament igual al que s'ha fet servir per estimar la càrrega dels interessos del deute a imputar a Catalunya en la secció 1.2 del capítol 2. És a dir, respondria al criteri d'assumir un deute proporcional al pes històric de la despesa del sector públic central a Catalunya.

Finalment, es pot comptabilitzar quin seria el resultat total d'aquest repartiment d'actius i passius. Segons el quadre 30 del deute a assumir si podria descomptar la part dels actius financers i reserves que tocarien a Catalunya. Això voldria dir que el deute a assumir de l'Estat espanyol disminuiria substancialment. En funció de la hipòtesi emprada, l'endeutament a assumir pel nou Estat català podria oscil·lar entre un 19.979,8 milions d'euros (9,5% del PIB català), que seria el límit mínim, i un 42.944,4 (20,4% del PIB), com a límit màxim.

Quadre 30. Repartiment d'actius i passius entre l'Estat espanyol i l'Estat català, 2011

	MEUR	% sobre el PIB	MEUR	% sobre el PIB	MEUR	% sobre el PIB
Actius						
1. Estoc de capital físic de les administracions públiques a Catalunya*	80.178,0	38,2	80.178,0	38,2	80.178,0	38,2
	Segons població, 16%		Segons població, 16%		Segons PIB, 19,6%	
2. Altres actius mobiliaris	65.932,0	31,4	65.932,0	31,4	80.732,4	38,4
3. Total actius (1+2)	146.110,0	69,5	146.110,0	69,5	160.910,4	76,6
	Segons pes inversió, 13,60%					
Passius						
4. Deute de l'administració pública central	81.469,0	38,8	95.780,4	45,6	117.281,2	55,8
5. Deute empreses públiques, 2011	4.442,7	2,1	5.223,1	2,5	6.395,6	3,0
Total passius (4+5)	85.911,7	40,9	101.003,5	48,1	123.676,8	58,9
Total passius net (6-2)	19.979,8	9,5	35.071,5	16,7	42.944,4	20,4

Font: Quadres 28 i 29.

Per tant, si tenim en compte l'endeutament actual de la Generalitat i dels governs locals catalans –42.239 i 5.639 milions d'euros, respectivament, a finals del 2011, un 22,8% del PIB– i hi sumem el deute a heretar de l'Estat espanyol sota la hipòtesi maximalista, l'Estat català naixeria amb un endeutament al voltant d'un 43% del PIB, un deute moderat i totalment assumible, la qual cosa donaria solvència a l'economia catalana, incidint favorablement sobre la capacitat i qualitat creditícia del nou Estat, així com la prima de risc.

3

EL MERCAT DEL NOU ESTAT CATALÀ

1. Dimensió dels estats i competitivitat

Gary Becker, premi Nobel d'economia al 1993, fa poc argumentava en el seu bloc que una Catalunya independent seria plenament competitiva.³⁴ Segons Becker, els avantatges de formar part d'un gran mercat interior per vendre productes i serveis s'han reduït enormement degut a la globalització i als acords de lliure comerç. Això fa que els països petits puguin vendre a altres països amb la mateixa facilitat amb què els països grans venen en el seu mercat interior.

Aquesta qüestió també ha estat estudiada per Albert Alesina, Enrico Spolaore i Romain Wacziarg (2005), reafirmant la visió de Gary Becker. L'evidència empírica demostra que la dimensió d'un país no té gaire influència en el creixement econòmic. Altres factors com la política econòmica i la qualitat de les institucions socials hi tenen més influència. Així mateix, l'anàlisi empírica demostra que es poden aconseguir efectes d'escala en el creixement o bé per una major dimensió del mercat interior o bé per una major obertura comercial, la qual cosa succeiria en els països petits. Per tant, en general, l'impacte de la mida d'un país en el creixement econòmic és menor per als països més oberts i, al mateix temps, l'impacte de l'obertura comercial en el creixement és menor a mesura que augmenta la dimensió dels països.³⁵

Per altra banda, segons World Economic Forum, entre els països més competitius del món hi ha països relativament petits com Suïssa, Suècia, Finlàndia i

34 www.becker-posner-blog.com/2012/12/breakup-of-countries-no-economic-disaster-becker.html

35 Veure Cuadras (2012).

Dinamarca. Catalunya per la seva població se situaria en aquesta dimensió de països. A més, s'ha vist que una Catalunya independent tindria un grau alt d'obertura de la seva economia, semblant a la de Suècia i Dinamarca, el que corrobora les teories sobre el creixement econòmic esmentades.

Una manera de veure la competitivitat d'un país és analitzar l'evolució de les seves exportacions. En la secció 3.1 del primer capítol –veure quadres 12 i 13– es veu com el salt més important es va produir amb l'entrada al mercat únic europeu. Així, les exportacions de béns i serveis, que el 1992 representaven el 17,2% del PIB, el 2002 ja eren del 33,4%. Posteriorment, les exportacions van baixar, essent d'un 31,2% del PIB el 2007, però en aquests últims anys s'han recuperat fins a representar el 34,4% del PIB el 2011. Això ha comportat una millora progressiva del saldo comercial exterior fins a ser positiu, 1,8% del PIB el 2011.

Per aconseguir mantenir la tendència és important incrementar la productivitat i la competitivitat de l'economia catalana. En els últims anys la productivitat del treball ha recuperat una dinàmica similar a la de la UE, però amb un cost molt elevat de destrucció d'ocupació. També milloren els indicadors de competitivitat en preus i costos respecte als mercats exteriors. Aquesta millora de la competitivitat ha de venir a mig i llarg termini per increments en el capital humà i en les inversions en R+D.³⁶ En aquest sentit, és molt important que el guany fiscal de la independència de Catalunya es canalitzi cap a sectors estratègics que portin a una millora de l'economia catalana. És una oportunitat per construir un nou país que no es pot desaproveitar.

2. El nou Estat català i la UE

Dins de les conseqüències econòmiques que tindria la independència de Catalunya, un dels aspectes que més atenció està despertant és si implicaria necessàriament que Catalunya hagués d'abandonar l'euro i la UE. Els defensors d'aquesta tesi també diuen que això implicaria que el comerç entre Catalunya i la UE passaria a estar sotmès a un règim d'aranzels i altres restriccions que comportarien un greu perjudici per a l'economia catalana.

Els responsables de la UE no volen pronunciar-se abans d'hora i a més estan pressionats per l'Estat espanyol. Per això, sembla d'interès reproduir el dictamen fet el setembre del 2012 pel professor Graham Avery de la Universitat d'Oxford sobre la continuïtat a la UE d'una Escòcia independent –veure Annex I–, ja que el procediment d'adhesió del nou Estat escocès podria ser aplicat al cas de Catalunya.

El professor Graham Avery és director general honorari de la Comissió Europea i està considerat un dels màxims especialistes en l'ampliació comunitària. Actualment, forma part de la direcció de la Trans European

36 Veure Fernández (2012).

Policy Studies Association i és membre del St. Antony's College de la Universitat d'Oxford. El professor Avery va treballar per la Comissió Europea i va assessorar i formar part dels equips per negociar l'adhesió de molts dels actuals països membres de la UE, per exemple Gran Bretanya, Àustria, Finlàndia, Suècia i de la majoria dels països de l'Europa de l'Est.

El dictamen explica com una Escòcia independent continuaria a la UE. Avery argumenta que:

- Els arranjaments per tal que Escòcia formi part de la UE haurien de posar-se en marxa de forma simultània a la independència.
- Els cinc milions d'escocesos han set membres de la UE durant més de 40 anys i han adquirit drets com a ciutadans europeus.
- Per raons pràctiques i polítiques no se'ls pot demanar abandonar la UE per demanar després la readmissió.
- Les negociacions sobre els detalls de la participació escocesa en la UE haurien de fer-se en el període entre el referèndum i la data de la independència.
- La UE hauria d'adoptar un procediment simplificat per a les negociacions i no el procediment tradicional seguit quan hi ha l'adhesió de països que no en són membres.

Així doncs, segons Avery no té sentit treure la ciutadania de la UE a ciutadans que ja la tenen per després tornar-els-hi a donar. Entre el referèndum i la independència s'hauria de negociar l'adhesió sota una fórmula simplificada, com va tenir lloc en el cas de la reunificació alemanya.

Per tant, tot tipus de raons pràctiques fan creure que un Estat català continuaria formant part de la UE. Però fins i tot en la pitjor de les hipòtesis, que és que el nou Estat català naixés fora de la UE i hagués d'esperar un període per reincorporar-s'hi, es pot argumentar que Catalunya no hauria d'abandonar l'euro i no s'establirien barreres comercials. Per recolzar aquesta visió, es reproduïx la major part d'un article aparegut a el 18 de novembre de 2012, titulat: «Independència, Euro i Unió Europea», signat per un grup de prestigiosos economistes catalans³⁷ on s'argumenten aquestes qüestions:

«En el nostre paper d'economistes no considerem adient manifestar-nos sobre si la independència comportaria o no automàticament que Catalunya sortís de la Unió Europea, que és una qüestió de l'àmbit jurídic i polític. Sí podem, en canvi, analitzar el que es considera el pitjor escenari: que la Catalunya independent

³⁷ Els signants de l'article són: Àlicia Adserà, Oriol Amat, Enriqueta Aragonés, Germà Bel, Núria Bosch, Ramon Caminal, Xavier Cuadras, Marta Espasa, Francesc Granell, Modest Guinjoan, Elisenda Paluzie, Alfredo Pastor, Clara Ponsatí, Miquel Puig i Jacint Ros.

naixés fora de la Unió Europea i que per reincorporar-s'hi hagués d'esperar un període que podria ser curt, llarg o molt llarg. Situats en aquesta hipotètica situació, considerem que des de l'anàlisi econòmica es pot donar una resposta racional i clara a la resta d'inquietuds, que sintetitzem en dues qüestions:

**Si la independència de Catalunya comportés la sortida de la Unió Europea,
¿Catalunya també hauria d'abandonar l'euro?**

La resposta és inequívocament negativa: una Catalunya independent i fora de la Unió Europea no hauria d'abandonar l'euro.

Els països independents poden decidir emetre una moneda pròpia, i és així com ho fan en la immensa majoria dels casos. Tanmateix, es tracta d'una facultat, no d'una necessitat: els països independents poden també decidir, de manera estrictament unilateral, que la seva moneda oficial sigui una moneda emesa per un altre país, cosa que fan habitualment els països molt petits i en circumstàncies molt excepcionals els que no ho són. Catalunya té una dimensió econòmica superior a la de molts països europeus que disposen de moneda pròpia –Dinamarca, per exemple; tanmateix, sembla raonable esperar que una Catalunya que ja utilitza l'euro, i que naixeria amb la voluntat d'incorporar-se a la UE, decidís no abandonar-lo.

Ara bé, el que sí és cert és que una Catalunya que hagués decidit declarar l'euro la seva moneda oficial però que no fos membre de la UE no podria proposar candidats per a formar part dels òrgans de decisió del Banc Central Europeu, com sí que ho fan els països integrants del denominat Eurogrup, Espanya entre ells. Tanmateix, aquest fet no tindria conseqüències per a l'economia catalana, i això per tres motius: perquè estatutàriament l'actuació del BCE és independent dels interessos particulars dels països membres, perquè actualment Catalunya tampoc no hi està representada –almenys directament– i perquè la incidència real d'Espanya en aquells òrgans de decisió és poc rellevant, com ho seria la de Catalunya un cop passés a formar part de la Unió Europea.

**Si Catalunya no formés part de la Unió Europea,
¿les seves exportacions serien obstaculitzades per barreres comercials?**

Un altre cop, la resposta és inequívocament negativa. És cert que si Catalunya no formés part de la Unió Europea podria imposar aranzels i altres restriccions a la importació de productes comunitaris i la Unió Europea podria imposar aranzels i altres restriccions a les exportacions catalanes. Ara bé, i com en el cas anterior, es tracta d'una opció, no d'una necessitat, i, també com en el cas anterior, es tracta d'un escenari irreal.

Partim de la base que Catalunya naixeria amb la voluntat d'esdevenir membre de la Unió Europea; per tant, no tindria sentit que Catalunya imposés restriccions a les importacions comunitàries.

Pel que fa a la Unió Europea, la imposició d'aranzels o altres barreres comercials a les exportacions catalanes xocaria amb els interessos de totes les empreses multinacionals espanyoles o no radicades a Catalunya. Es tracta d'uns interessos fenomenals: estem parlant d'una part significativa de les vendes d'empreses com Volkswagen, Renault-NISSAN, BASF, Solvay, REPSOL i milers d'empreses més. L'obstaculització de les exportacions catalanes a la Unió Europea les perjudicaria d'una manera gravíssima sense beneficiar significativament ningú, com també perjudicaria greument a bancs com el Santander o el BBVA que s'establissin restriccions a la lliure circulacions de capitals. Per tant, l'únic escenari raonable en la hipòtesi d'una Catalunya no integrada en la Unió Europea és el manteniment de l'status quo: la lliure circulació de béns, persones i capitals entre aquests dos espais. Una cosa no és incompatible amb l'altra, i hi ha antecedents que així ho demostren.

En conseqüència, considerem que no tenen fonament les prediccions que de vegades s'han fet en el sentit que la sortida de la Unió Europea comportaria un impacte negatiu sobre l'economia catalana perquè el comerç amb la Unió Europea es veuria obstaculitzat legalment. En aquest sentit, considerem significatives les manifestacions que a l'entorn d'aquesta qüestió van realitzar el passat mes d'octubre els representants de BASF i Dow Chemical en la presentació dels seus projectes inversors a Tarragona: que la independència de Catalunya no els posaria en qüestió.

Ara bé, aquells mateixos representants afegien que el que sí que perjudica les inversions és la incertesa política. Qualsevol sortida del procés actual exigirà un acord que clarifiqui com es comparteix el deute i com queden les relacions de tot ordre, també comercials, entre Catalunya i la resta d'Espanya, afectades sens dubte pel procés i per la solució en un grau que dependrà de com es gestionin l'un i l'altra. En aquest sentit, ens manifestem a favor d'un diàleg serè, que eviti improvisacions i catastrofismes i que conduïxi a un acord tan aviat com sigui possible».

BIBLIOGRAFIA

ALESINA, A., SPOLAORE, E. i WACZIARG, R. «Trade, Growth and the Size of Countries». A: Aghion, P. i Durlauf, S. (eds.). *Handbook of Economic Growth*, volum 1B. Amsterdam: Elsevier B.V, 2005.

BASSOLS, M., BOSCH, N. y VILALTA, M. *El modelo de financiación autonómica de 2009: descripción y valoración*. Monografía núm. 13. Barcelona: Departament d'Economia i Finances, Generalitat de Catalunya, 2010.

BOSCH, N. «La financiación autonómica: presente y futuro», *Papeles de Economía Española*, 2012, núm. 133, pàg. 164–171.

BOSCH, N. i ESPASA, M. (2010), «Inter-regional fiscal flows: methodologies, results and their determinants factors for Spain». A: Bosch, N., Espasa, M. i Solé Ollé, A. (eds.), *The political economy of inter-regional fiscal flows*, pàg. 150–172. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Ltd, 2010.

BOSCH, N. i ESPASA, M. *Viabilitat de Catalunya com a estat. Anàlisi de la hisenda pública*. Barcelona: Fundació Catdem, 2012.

BOSCH, N., ESPASA, M. i SOLÉ-OLLÉ, A. (ed.). *The political economy of inter-regional fiscal flows*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing Ltd, 2010.

CAMINAL, R. «Els fluxos de capital entre Catalunya i la resta del món». A: *La balança de pagaments de Catalunya. Una aproximació als fluxos econòmics*

amb la resta d'Espanya i l'estranger (1993–1994), pàg. 241–293. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1994.

CERCLE CATALÀ DE NEGOCIS. *Rati deute sobirà de Catalunya*, 2012. Disponible a: www.ccnat.cat.

CUADRAS, X. *Algunes reflexions sobre la independència de Catalunya i l'economia catalana*. Barcelona: Fundació Catdem, 2012.

DEPARTAMENT D'ECONOMIA I CONEIXEMENT. *Balança de Catalunya amb la Unió Europea*, Generalitat de Catalunya, 2012.

FERNÁNDEZ, A. «L'economia catalana i la sortida de la crisi». *Nota d'Economia*, 2012, núm. 100, pàg. 9–25.

GENERALITAT DE CATALUNYA. *Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006–2009*. Barcelona, 2012.

GUINJOAN, M. i CUADRAS, X. *Sense Espanya. Balanç econòmic de la independència*. Barcelona: Editorial Pòrtic, 2011.

HERMOSILLA, A., LLADÓS, J. i PUIG, A. «La internacionalització de l'empresa catalana». *Memòria Econòmica de Catalunya 2008*. Barcelona: Consell General de Cambres de Catalunya, 2009.

OBIOLS, L. i SÁNCHEZ, E. *La inversió pública de l'Estat a Catalunya*. Papers de Treball, núm. 15. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Economia i Finances, 2010.

PONS, J. i TREMOSA, R. «Macroeconomic effects of Catalan fiscal deficit with the Spanish State (2002–2010)». *Applied Economics*, 2005, núm. 37, pàg. 1.455–1.463.

PONT, A. *Delenda est Hispania*. Barcelona: CCN–Viena Edicions, 2012.

SALA-I-MARTIN, X. *El dèficit fiscal de Catalunya amb Espanya: una anàlisi divulgativa*, 1999. Disponible a www.columbia.edu/~xs23/catala/articulos/deficit/deficit.htm.

ANNEX I

***Les implicacions en política exterior
de i per una Escòcia independent.***
Dictamen del professor Graham Avery³⁸

1. L'objecte d'aquesta nota és clarificar el procediment a través del qual, després del referèndum en el qual el poble escocès voti en favor de la independència, Escòcia podria esdevenir membre de la UE. Encara que l'informe discuteix altres qüestions més amples, com ara els termes en els quals Escòcia en seria membre o l'actitud dels membres de la UE i les seves institucions, l'informe es centra en la qüestió de quin seria el procediment d'adhesió d'Escòcia.

2. En el debat sobre la independència escocesa és natural que els qui s'oposen tendeixin a exagerar les dificultats de ser-ne membre, mentre que els favorables tendeixen a minimitzar aquestes dificultats. Aquesta nota vol enllestir el tema de la manera més objectiva possible. En resum argumenta que:

- Els arranjaments per tal que Escòcia formi part de la UE haurien de posar-se en marxa de forma simultània a la independència.
- Els cinc milions d'escocesos han set membres de la UE durant més de 40 anys i han adquirit drets com a ciutadans europeus.

³⁸ La versió original en anglès és pot consultar a la pàgina web del Parlament britànic: <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201213/cmselect/cmfaff/writew/643/m05.htm>. Hi ha una versió catalana, que és la que aquí es reproduïx, traduïda per Vilaweb: <http://www.vilaweb.cat/noticia/4051814/20121031/traduccio-catala-dictamen-parlament-britanic-continuitat-ue-escocia-independent.html>.

- Per raons pràctiques i polítiques no se'ls pot demanar abandonar la UE per demanar després la readmissió.
- Les negociacions sobre els detalls de la participació escocesa en la UE haurien de fer-se en el període entre el referèndum i la data de la independència.
- La UE hauria d'adoptar un procediment simplificat per a les negociacions i no el procediment tradicional seguit quan hi ha l'adhesió de països que no en són membres.

3. L'autor és membre sènior del St. Antony College, Oxford, Assessor sènior de l'European Policy Centre de Brussel·les i Director General Honorari de la Comissió Europea. Ha treballat durant 40 anys tant per al Ministeri Britànic d'Afers Exteriors com per a la Comissió Europea i ha pres part en diverses negociacions per a l'ampliació de la UE.

4. La UE no té cap precedent al qual acudir en el cas de la independència d'Escòcia. Els següents casos són rellevants però és difícil considerar-los com a precedents:

- Grenlàndia es va incorporar a la UE el 1973 com a part de Dinamarca. Després va obtenir l'autonomia i va votar abandonar la UE. Això va obligar a una decisió de la UE, el 1989, apartant Grenlàndia del territori de la UE i del seu entramat legal.
- El març de 1990 la República Democràtica Alemanya va triar un nou govern dedicat a la reunificació; a l'octubre de 1990, quan es va unir a la República Federal, els seus 16 milions d'habitants van esdevenir membres de la UE.
- Com a resultat del 'divorci de vellut' de Txecoslovàquia, la República Txeca i Eslovàquia van demanar ser membres de la UE. Eslovàquia el 1995 i la República Txeca el 1996. Tots dos van ser membres de la UE el 2004.

5. La reunificació alemanya, d'alguna manera, és el contrari de la independència d'Escòcia: va ser una ampliació sense adhesió mentre que la independència d'Escòcia serà una adhesió sense ampliació. Tanmateix el cas alemany és pertinent en el cas escocès pel que fa al procediment. Sota la pressió del dia en que estava fixada la reunificació, la UE va adoptar un procediment simplificat de negociació en virtut del qual la Comissió va explorar amb Bonn i Berlin els canvis necessaris en la legislació europea, i les seves propostes van ser aprovades de forma ràpida pel Consell de Ministres i el Parlament Europeu. No va caldre una conferència intergovernamental de la UE perquè no es van modificar els Tractats.

6. Tanmateix en el cas d'Escòcia seria necessària una modificació dels tractats de la UE, ni que sigui per definir la participació escocesa en les institucions de la UE –nombre de membres del Parlament Europeu, nombre de vots al Consell de Ministres...

7. En aquest punt hem de considerar el moment i el procediment per aquests canvis. La pertinença d'Escòcia a la UE podria iniciar-se simultàniament amb la independència. Per raons pràctiques i polítiques la idea de què Escòcia abandoni la UE i després demani de nou l'entrada no és factible. Des del punt de vista pràctic això reclamaria arranjaments temporals complicats per a una nova relació entre la UE –on s'inclou la resta del Regne Unit– i Escòcia, incloent-hi la possibilitat de controls de frontera amb Anglaterra. Ni la UE –incloent-hi la resta del Regne Unit– ni Escòcia tindrien interès en crear una anormalitat com aquesta.

8. Des del punt de vista polític Escòcia ha format part de la UE des de fa 40 anys; i els escocesos han adquirit drets de ciutadania europea. Si volguessin seguir dins la UE és molt difícil pensar que se'ls demanés marxar i després demanar l'entrada de la mateixa manera que ho haurien de fer els ciutadans d'un país que no n'és membre, com ara Turquia. Això es pot explicar amb un altre exemple: si Valònia i Flandes es possessin d'acord per trencar Bèlgica, seria inconcebible que altres membres de la UE exigissin a onze milions de persones abandonar la UE i després tornar a demanar l'entrada.

9. Hi hauria negociacions sobre la forma d'adhesió escocesa en el període entre el referèndum i la data oficial de la independència. No sabem ara mateix quina llargada hauria de tenir aquest període i hauria d'haver-hi negociacions difícils entre Edimburg i Londres, però podem pensar que no caldria més de dos anys de negociacions.

10. Les parts que haurien de negociar l'adhesió d'Escòcia a la UE serien els estats membres –28 estats, després de l'adhesió de Croàcia el 2013– i el govern escocès –tal i com s'hagi constituït d'acord amb els arranjaments previs a la independència. Cal fer notar que en aquesta tessitura el govern d'Escòcia –encara no un país independent– de fet no podria demanar l'adhesió a la UE, d'acord amb l'article 49 del Tractat. Però sí que podria indicar la voluntat d'Escòcia de mantenir-se dins la UE i això podria permetre negociacions, en un marc adequat, per a preparar la modificació necessària dels Tractats. Les propostes podrien ser sotmeses per a l'aprovació de les institucions europees, dels parlaments dels 28 estats membres i d'Escòcia i podrien estar llestes per al dia de la independència d'Escòcia.

11. Com en el cas de la reunificació alemanya la UE adoptaria un procediment simplificat en funció del qual es demanaria a la Comissió de portar a termes converses exploratòries amb Edimburg, Londres i altres capitals i presentar després propostes. Encara que una conferència intergovernamental seria necessària, aquesta no seria de l'estil de les conferències necessàries per a aprovar l'adhesió de països no membres de la UE. Un procediment prolongat com el que cal quan un país que no és membre de la UE s'adhereix, no caldria en aquest cas, amb el repàs detallat dels 35 capítols del bagatge de la UE. No caldria perquè Escòcia ja ha adoptat les polítiques i la legislació europea durant 40 anys.

12. Tornem a la qüestió dels canvis necessaris en la legislació europea per tal que Escòcia en formi part. Cal distingir aquí entre canvis en els Tractats –legislació primària– i canvis en les regulacions, directives, decisions, etcètera –legislació secundària. Els canvis en els Tractats per raons institucionals no serien problemàtics: seria fàcil calcular-los per referència als estats membres d'una dimensió comparable –Dinamarca, Finlàndia i Eslovàquia tenen poblacions de 5–6 milions. El nombre de vots en el Consell per a la resta del Regne Units no caldria que fos modificat –car amb 60 milions encara seria comparable al de França i Itàlia–, tot i que el nombre de diputats del Parlament Europeu sí que hauria de ser reduït, per respectar el límit de membres de la cambra.

13. En les negociacions d'adhesió amb països no membres, la UE sempre ha resistit fortament altres canvis sobre els Tractats bàsics. Ara mateix no sabem què demanaran els representants escocesos en relació a l'euro o l'Àrea Schengen de lliure moviment de persones. Però sense entrar a discutir les implicacions per a Escòcia d'aquestes polítiques, sí que cal fer notar que encara que tots els nous estats són obligats a acceptar-les, no esdevenen membres de l'Eurozona o de Schengen de forma immediata quan s'adhereixen, i no se'ls permet fer-ho. Unir-se a l'euro o a Schengen depèn d'una sèrie de criteris que s'examinen els anys després de l'adhesió.

14. Tornem a la legislació secundària. Encara que un nombre important d'adaptacions tècniques seria necessari per a què Escòcia adaptés la llei europea, la immensa majoria d'aquestes adaptacions no serien cap problema perquè estarien basades en la situació que ara ja existeix. Pel que fa a les polítiques i la legislació europea, els ciutadans escocesos poden esperar de forma legítima que es mantindrà l'status quo pel que fa a les condicions econòmiques i socials. No caldria, per exemple, renegociar l'aplicació a Escòcia de polítiques europees sobre medi, transport, agricultura, etcètera: seria prou transposar mutatis mutandis la situació que ja hi ha a Escòcia dins el Regne Unit. Tenint en compte que la resta del Regne Unit podria

quedar afectat, el procés requeria discussions i clarificacions amb Londres però interessaria poc als altres estats membres que podrien quedar satisfets sobre la base d'un informe i propostes que la Comissió podria fer pel que fa a les qüestions de la legislació secundària.

15. De nou caldrà veure si els representants escocesos demanen canvis de les normes europees i les seves polítiques, per exemple sobre pesca o participació en el pressupost de la UE. En general podem esperar que aquestes qüestions serien resoltes a través d'una ampliació mutatis mutandis dels acords que ara té el Regne Unit, fins al moment en que una revisió important de les regles es portés a efecte. Per exemple la renegociació de les quotes de pesca o del procediment pressupostari multi anual. Aquesta solució, de fet, seria interessant per a Escòcia perquè podria esperar obtenir un acord millor quan ja sigui membre de la UE, amb veu i vot, que no en el període anterior a la independència. Tanmateix l'adaptació de la participació britànica en el pressupost demanarà negociacions difícils entre Edimburg i Londres, i també amb Brussel·les.

ANNEX II

Quadre A1. Inversió estrangera a Catalunya per àrees econòmiques, 2000–2011

(milions d'euros)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 (P)
Total*	2.678	3.323	2.141	1.316	1.587	2.561	2.655	2.622	2.344	1.552	4.834	2.993
OCDE	2.617	3.264	2.046	1.186	1.311	2.482	2.591	2.514	2.220	1.439	4.749	2.833
UE-27	2.349	3.058	1.792	1.035	1.054	1.787	2.430	1.809	2.123	1.305	4.662	2.351
Amèrica del Nord	131	98	45	94	222	630	73	90	28	49	32	12
Amèrica Llatina	50	22	35	56	207	30	16	22	48	33	18	22
Resta d'Amèrica	4	3	5	3	2	2	10	4	4	8	6	53
Àsia i Oceania	14	22	29	48	42	3	33	9	24	21	6	27
Àfrica	2	4	1	0	2	1	1	3	0	6	3	1
Paradisos fiscals	36	26	55	43	37	54	44	50	80	65	52	110

*El total no és igual a la suma de les àrees que es mostren, atès que hi ha països que consten a més d'una àrea. (P) Dades provisionals.

Font: Idescat.

Quadre A2. Inversió estrangera a Catalunya per àrees econòmiques, 2000–2011

(% sobre el total de l'Estat espanyol)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 (P)
Total*	10,3	21,4	18,2	13,3	17,6	18,1	27,1	9,0	7,94	12,5	39,6	12,7
OCDE	10,3	21,6	18,0	12,5	15,6	18,1	28,2	8,8	7,66	17,2	40,8	12,6
UE-27	9,8	21,8	16,9	11,9	13,8	14,8	28,9	6,6	7,50	16,9	41,8	10,9
Amèrica del Nord	19,0	13,6	15,2	18,1	37,2	53,1	14,7	26,8	16,22	25,1	11,3	4,3
Amèrica Llatina	26,5	13,2	16,8	28,6	53,9	11,4	4,3	7,7	23,95	6,0	7,4	9,4
Resta d'Amèrica	2,0	5,6	13,4	9,9	4,4	3,8	14,0	13,6	11,51	15,9	12,7	40,5
Àsia i Oceania	28,0	30,2	15,1	39,4	37,5	3,7	39,4	16,8	21,46	0,6	3,7	6,5
Àfrica	24,7	17,7	7,9	4,1	13,9	5,6	0,7	2,9	0,09	31,3	38,6	7,6
Paradisos fiscals	10,4	9,4	23,7	18,3	18,7	26,4	26,1	27,2	37,51	1,8	28,5	16,3

*El total no és igual a la suma de les àrees que es mostren, atès que hi ha països que consten a més d'una àrea. (P) Dades provisionals.

Font: Idescat.

Quadre A3. Inversió estrangera a Catalunya per àrees econòmiques, 2000–2011

(% sobre el total)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011(P)
Total (*)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
OCDE	97,7	98,2	95,6	90,2	82,6	96,9	97,6	95,9	94,7	92,7	98,2	94,6
UE-27	87,7	92,0	83,7	78,7	66,4	69,8	91,5	69,0	90,6	84,1	96,5	78,6
Amèrica del Nord	4,9	3,0	2,1	7,1	14,0	24,6	2,7	3,4	1,2	3,2	0,7	0,4
Amèrica Llatina	1,9	0,7	1,7	4,2	13,0	1,2	0,6	0,8	2,1	2,2	0,4	0,7
Resta d'Amèrica	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0,4	0,2	0,2	0,5	0,1	1,8
Àsia i Oceania	0,5	0,7	1,3	3,6	2,6	0,1	1,2	0,4	1,0	1,3	0,1	0,9
Àfrica	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,4	0,1	0,0
Paradisos fiscals	1,3	0,8	2,6	3,3	2,3	2,1	1,7	1,9	3,4	4,2	1,1	3,7

*El total no és igual a la suma de les àrees que es mostren, atès que hi ha països que consten a més d'una àrea. (P) Dades provisionals.

Font: Idescat.

Quadre A4. Inversió estrangera a Catalunya per branques econòmiques, 2000–2011

(%) sobre el total de l'Estat espanyol)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 (P)
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	2	2	0	1	1	0	40	19	8	7	8	21
Indústries extractives	33	6	4	5	5	19	19	0	0	0	50	57
Indústries manufactureres	8	0	0	44	23	70	0	1.239	435	290	1.227	1.053
Energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	874	1.152	460	464	666	1.460	1.239	14	148	9	258	13
Aigua, sanejament i gestió de residus	7	412	106	18	0	12	14	0	428	6	1	16
Construcció	0	20	2	0	0	0	0	133	155	98	80	194
Comerç a l'engròs i al detall	44	109	95	69	78	70	133	146	261	420	184	382
Transport i emmagatzematge	420	310	159	298	206	185	147	33	41	119	1.784	37
Hostaleria	59	30	15	37	30	45	33	69	29	62	16	95
Informació i comunicacions	28	387	73	27	70	77	69	133	72	47	60	31
Activitats financeres i d'assegurances	245	410	260	21	119	33	133	97	383	46	23	470
Activitats immobiliàries	620	113	315	58	112	305	97	211	155	147	1.058	243
Activitats professionals, científiques i tècniques	137	135	565	126	151	173	211	402	137	108	28	294
Activitats administratives i serveis auxiliars	31	135	41	42	50	54	402	59	20	23	29	19
Educació	126	43	21	37	32	18	59	0	0	12	3	0
Activitats sanitàries i de serveis socials	1	2	9	0	0	0	0	21	59	56	5	56
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	0	0	1	1	2	2	21	5	2	98	21	1
Altres serveis	43	58	15	68	41	37	5	40	14	3	1	7
Total	2.678	3.323	2.141	1.316	1.587	2.561	2.622	2.622	2.345	1.552	4.837	2.988

(P) Dades provisionals.

Font: Idescat.

Quadre A5. Inversió a l'estranger de Catalunya per àrees econòmiques, 2000–2011

(milions d'euros)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011(P)
Total (*)	6.233	2.239	2.609	4.639	5.170	2.884	6.446	7.168	6.332	2.299	2.059	2.533
OCDE	5.232	1.538	2.148	3.930	4.751	2.268	5.779	6.340	5.268	1.833	1.346	1.778
UE-27	2.997	579	1.194	3.828	4.269	1.925	5.363	4.669	3.297	1.452	1.018	378
Amèrica del Nord	95	691	520	69	408	110	214	412	227	114	182	1.150
Amèrica Llatina	847	830	175	616	408	721	214	1.690	1.813	281	244	567
Resta d'Amèrica	49	2	180	0	0	1	214	2	0	8	3	2
Àsia i Oceania	59	78	90	28	48	38	213	132	267	56	438	140
Àfrica	14	11	59	84	15	31	213	46	635	84	27	39
Paradisos fiscals	187	38	183	12	4	6	213	26	95	26	413	75

*El total no és igual a la suma de les àrees que es mostren, atès que hi ha països que consten a més d'una àrea. (P) Dades provisionals.

Font: Idescat.

Quadre A6. Inversió a l'estranger de Catalunya per àrees econòmiques, 2000–2011

(% sobre el total de l'Estat espanyol)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011(P)
Total (*)	12,5	8,3	10,0	23,5	13,7	9,3	10,6	7,3	17,2	11,7	7,1	8,9
OCDE	19,2	7,9	10,7	28,8	13,9	8,9	10,2	6,9	17,5	11,5	5,4	8,6
UE-27	22,3	4,0	8,6	35,0	15,3	9,1	11,0	6,2	19,9	19,6	5,3	3,2
Amèrica del Nord	1,3	38,5	28,1	4,0	26,3	4,7	3,3	4,1	2,8	2,0	5,8	38,7
Amèrica Llatina	3,3	9,0	2,8	12,9	6,1	14,3	11,4	20,0	25,2	6,0	6,0	7,7
Resta d'Amèrica	9,1	0,6	72,8	0,1	0,0	2,9	1,3	1,1	0,0	6,7	3,5	1,5
Àsia i Oceania	21,3	68,3	6,4	22,2	24,6	22,9	63,6	7,7	17,6	14,7	21,8	14,0
Àfrica	12,1	16,6	8,6	4,8	16,9	4,4	8,7	14,3	51,9	23,3	16,4	19,3
Paradisos fiscals	19,6	10,8	69,3	2,7	0,7	6,9	14,0	11,0	9,5	8,3	76,7	28,0

*El total no és igual a la suma de les àrees que es mostren, atès que hi ha països que consten a més d'una àrea. (P) Dades provisionals.

Font: Idescat.

Quadre A7. Inversió a l'estranger de Catalunya per àrees econòmiques, 2000–2011

(% sobre el total)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011(P)
Total (*)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
OCDE	83,9	68,7	82,3	84,7	91,9	78,6	89,7	88,5	83,2	79,7	65,4	70,2
UE-27	48,1	25,8	45,8	82,5	82,6	66,8	83,2	65,1	52,1	63,2	49,4	14,9
Amèrica del Nord	1,5	30,8	19,9	1,5	7,9	3,8	3,3	5,7	3,6	4,9	8,8	45,4
Amèrica Llatina	13,6	37,1	6,7	13,3	7,9	25	5,7	23,6	28,6	12,2	11,8	22,4
Resta d'Amèrica	0,8	0,1	6,9	0	0	0	0	0	0	0,3	0,1	0,1
Àsia i Oceania	0,9	3,5	3,4	0,6	0,9	1,3	2,9	1,8	4,2	2,4	21,3	5,5
Àfrica	0,2	0,5	2,3	1,8	0,3	1,1	1,1	0,6	10	3,6	1,3	1,5
Paradisos fiscals	3	1,7	7	0,3	0,1	0,2	0,8	0,4	1,5	1,1	20,1	3

*El total no és igual a la suma de les àrees que es mostren, atès que hi ha països que consten a més d'una àrea. (P) Dades provisionals.

Font: Idescat.

Quadre A8. Inversió catalana a l'estranger per branques econòmiques, 2000–2011

(milions d'euros)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011(P)
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	0	1	42	0	1	0	2	1	1	0	2	0
Indústries extractives	0	0	0	0	0	0	2	0	4	0	0	1
Indústries manufactureres	2.630	904	1.023	3.872	1.951	1.121	1.883	2.825	2.022	716	304	524
Energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	330	151	12	40	420	17	68	1.036	71	1	43	20
Aigua, sanejament i gestió de residus	52	9	1	20	115	25	236	140	91	2	1	1
Construcció	23	15	44	15	24	59	604	104	154	100	77	232
Comerç a l'engròs i al detall	660	316	457	348	582	842	361	700	692	372	129	1.111
Transport i emmagatzematge	133	9	161	16	243	352	1.401	117	335	74	3	110
Hostaleria	167	126	29	98	86	187	387	96	171	72	59	13
Informació i comunicacions	74	29	26	11	75	32	121	1.257	29	28	1	38
Activitats financeres i d'assegurances	2.106	584	446	154	49	106	711	574	2.443	687	1.175	223
Activitats immobiliàries	10	29	3	16	1.583	14	371	159	146	74	114	90
Activitats professionals, científiques i tècniques	26	20	8	25	17	43	211	53	122	64	9	13
Activitats administratives i serveis auxiliars	0	20	187	3	4	3	14	66	7	1	2	42
Educació	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Activitats sanitàries i de serveis socials	0	3	166	6	1	50	55	0	15	1	0	0
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	22	24	2	15	18	32	32	37	22	40	70	5
Altres serveis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	6.235	2.239	2.609	4.639	5.170	2.884	6.456	7.164	6.326	2.233	1.989	2.422

(P) Dades provisionals.

Font: Idescat.